

GYÖRY VILMOS. †

Nagy és érzékeny veszteség érte irodalmunkat. Győry Vilmos meghalt. Sokáig betegeskedett, készen lehettünk e veszteségre, de azért kora halála fájdalmas meglepetés sziveinknek.

Hisz még oly fiatal volt, alig 47 éves. Még remélhettük felépülését.

A magyar irodalom egyik legtehetségesebb, legmunkásabb tagját vesztette el az üdvezültben.

Győry Vilmos neve szép emlékü s mindig tisztelt lesz a magyar irodalomban. Mint eredeti íróét, a gyermek-irodalom nevét örökké dicsőíteni fogja. Győry ez alkotásai szebbek, mint a világirodalom bármely hasonló irányu termékei. Az irodalmi pályán a «Khán kegyencze» című novellával lépett föl először, a Jókai Mór «Déliab» című lapjában, s azóta irt több igen szép költeményt, novellát, esztetikai dolgozatot, irodalomtörténeti s kritikai cikkeket. A színműírás terén is tett kísérletet, három nagyobb népszínműve (a «Nótás Kata», az «Öreg béres» és a «Jó kompánisták») került színre a fővárosi színpadokon.

De irodalmunk igazi kincseit műfordításai képezik. Győry Vilmos kétségtelenül műfordító. Műfordításai egész könyvtárt képeznek és nemcsak az eredetihez ragasz-

kodó hűség, nemcsak a valóban költői nyelv és az interpretált költők teljes megértése segítette Győryt műfordításainak remeklésében. Különösen a spanyol irodalom gyöngyeit fordította szépen. Moreto «Közönyt közönnel» című klasszikus vigjátékát, Cervantes «Don Quijote»-ját, Calderon «Az állhatatos fejedelem», «Az élet álom» című drámáit, Alarcon vigjátékát, Shakspeare

tagjává, később akadémikus lett, hol őt már négy éve sajnosan kellett nélkülözni.

Nem a legnagyobbak közül való volt ő, de bizonytal a legderékabbak közül. Olyan ember, a ki a magyar kultúra fejlesztése körül hasznosan és dicsőségesen munkálkodott. Író volt és pap volt, mind a kettő a szó legnemesebb értelmében. Mint író legnagyobb érdemeit azzal szerezte, hogy

idegen lángelmék termékeit plántálta át magyar talajba; mint az ágostai evangélikus egyház egyik kitünősége azon buzgólkodott, hogy a nagyobbára magyarajku hívőkből álló felekezetben a nemzeti szellemet s a nemzeti nyelvet tegye otthonossá. — Erdemei mindkét téren maradandók, s midőn java férfikorában ki kelle dőlnie a küzdők sorából, egyformán érzi a veszteséget az irodalom, az ágostai evangélikus egyház, és az egész magyar nemzet.

S ha még itt véget érne a veszteség? Még itt sem ér. Mi oltja el a nagyszámu család gyászát, kétségbeesését? Három ember halt meg Győry Vilmosban s mindenik kipótolhatlan keserűség lenne egyenkint is.

Nyilvános és családi életét soha egyetlen

len felhő se borítá, de ő se szomorított meg másokat soha, csak most, hogy meghalt.

Most már egészen elvesztettük őt, de emléke örökre megmarad sziveinkben, mint tevékeny és munkás életének nyomai irodalmunkban.

«Minden jó, ha a vége jó» című vigjátékát, «Szerelmes vándor»-át és harminczhárom szonettjét, Tegnér «Frithiof-mondájá»-t, a spanyol románczok, a portugál és svéd népköltészet legszebb gyöngyeit, stb. ő fordította le.

A Kisfaludy társaság 1868-ban választotta

GYÖRY VILMOS.

Nincsen remény.

— Levél a magyar irodalomról. —

Uram! Megdöbbenéssel és őszinte sajnálkozással veitem tudomásul, hogy ön, elérvén nagykorúságát, kalandos és (bocsa meg ezt az erős kifejezést) könnyelmű vágyakkal évődik és annyira megfélemlített magáról, hogy szép apai birtokát bitangra kézzel hagyni s legerősebb óhaja a fővárosban letelepedni és itt az irodalomnak és isteni költészetnek szentelni gyönyörökkel kínáló ifju életét és jobb sorsra érdemes pénzét.

Uram, kérem, ne értsen félre. Nem mondom én, hogy önben nincs tehetség. Tapasztaltam és láttam, hogy van, mindenestre több, mint a reklám trombitáján kikürtölt sok „nagytehetségű és kiváló fiatal költőnk” ben. Ellenkezőleg, épen ez okból kérem önt, maradjon „paterna rura” s a helyett, hogy a cigány gyerekek bőszen koncertjébe elegyedjék, szántson inkább otthon a saját ökreivel. Buzdítanám a feljövendőre akkor, ha látnám, hogy szereplési láza pusztán a dilettantizmus viszketege, mert akkor abban nem látnék önre nézve semmi veszedelmet. Akkor a magyar irodalmi viszonyok boldogulására vezetnék. Hogy hasonlattal éljek, az a rozoga palló, mely a dicsőség eliziumi berkeibe vezet, a könnyű pakkal utazónak elég kényelmes, a több málhával bíró alatt leszakad. S tudja, mi ez a málya? A tehetség, mely ambícióval, igazságszeretettel, tanulási vágygal, eredeti és független nézetekkel szokott utazni az életem át. Ellenben, ha mint pusztá mükedvelő lépne fel az irodalomban, mint olyan ember, a ki a költészetet nemesebb sportnak és szórakozásnak veszi és semmi egyebet nem tűz hozzá: nyert ügye volna. Önnek még az a nagy előnye is volna, hogy jó kabátban jár és előkelő társaságokban fordul meg, a mi azt teszi, hogy inaséveit a kenyér utáni hajsza, a nyomor okozta meglapulás és szerénység nélkül kezdené meg s a tisztas társadalmi állás magas koturnusában mindjárt legénynek néznék. Tudhatja, hogy a nagy közönség az írókat skriblereknek nevezi s azt, a ki verset ír, apriori éhenkórásznak hiszi. S ennek a felfogásnak a sajtó is annyira hódol, hogy nagy dolognak tartja, ha valaki, a ki állást foglal el a társadalomban és a maga vagyonát költi, a szalon parketjéről nem röstelkedik a Parnasszus sziklás és fárasztó utaira *leszállni* és azokon botorkálni. Nagyuri leereszkedésnek tartja, mert nem bírja felfogni, hogy olyan ember is verset írjon, a ki nem éhezik.

Ha tehát ön Budapestre érkeznek (föltéve még mindig, hogy nincs tehetsége) s pénzt adna jótékony czelokra, esetleg néhány estélyt rendezne jövődől kollégáinak, biztosra vehetné, hogy nyomtatásban megjelenő legelső dolgozatát sajtó és kritika osztatlan elismeréssel fogadná s önből egy csapásra „jeles író” válnék. (Közbe vetve mondom, hogy nálunk *író*-nak nevezik az írókat azok a zsurnalisták, a kik nem írók). A lapok örömmel nyitnák meg hasábjait s előfizetési felhívásaikban dicselkednének önnek mint munkatársukkal, az lévén nálunk a felfogás, hogy az író személy és nem társ, tehát azt kell kérdeni: *ki*, nem pedig: *mi*.

Mint (föltéve) tehetségtelen emberben lanyha volna önben az igazságszeretet, mint jól nevelt fiatal ember nem mondaná ki, a mit gondol, nem tudná gyűlölni azt, a mi selejtes, üres és léha: szóval senkivel se jönne kollízióba, jó barátságban élne Péterrel is, Pállal is. Péternek, a ki vizenyős verseket ír, azt mondaná, hogy nagyon érdeklődik muzsája iránt; Pállal, a lapos stílusú, üres novelláiróban föltedezné, hogy szellemi rokonság van közte és Jókai közt s mint Julius Caesar jönne, látna és győzne. Mert higye meg, kevesebb haszna volna belőle, ha egy Lessing vagy Taine dicsérné föl az egéig s ön a mellett három napos galléban járna és Alcest őszinteségével bírna, mnttha mindig a legutolsó divat szerint öltözködnék, Kniggét fogadná el bibliájául s táplálva az íróársak hiúságát, tuczat művekkel szerepelne a könyvpiacra és a „folyó” irodalomban.

Megfordítva áll a dolog az igazi tehetségénél. Ez először is esküdt ellensége (kell, hogy az legyen!) mindennek, a mi rossz vagy középszerű. Iobát ellensége az irodalom kilencztizedrészenek s mihelyt azok közé jut, (s kell, hogy jusson) a kik csak a pajtáskodásnak, vagyonnak és társadalmi állásnak vagy végre saját külön élelmességüknek köszönik írói nevüket, bármily jó nevelésben részesült legyen is, nem fogja elkerülhetni, hogy ezt velük éreztesse. Így lesz ellenségévé egy csapásra az irodalom kilencztizedrésze, mely aztán a legbiztosabb módon öli meg: nem vesz róla tudomást.

Igy járna ön is; így járnak mások is. Az írók közt, a kiket szeret, vannak ám, a kik olyan toilletben járnak, hogy ön, mint fashionable ember, röstelne velük az utcán végig menni. Ugy bizony! Turgenyev anyjának igaza volt, midőn az ifju Iván írói hajlamait gunyolta. Mit tudhatta ő, hogy fiából olyan Turgenyev lesz, a kinek nincs szüksége keresztnévre, mert egyedül áll. Íróvá lenni és nem emelkedni a nagyok közé, tévesztett pálya, hiába való élet. Pedig nálunk nagy íróknak készülni majdnem anyyi, mint a lehetetlent akarni. Tudja, hogy miért? Mert kis nép vagyunk. A géniuszoknak, hogy rendes módon kifejlődhessék, szabad és nagy világra van szüksége, nem olyanra, mely apró házibajaival bibelődik s nem bír oly magasságra emelkedni, a hol, mert az egész emberiséget belátja, tárgyilagos lehet. Kis népek éghajlata mostoha, hol a zseni tropikus vegetációja lehetetlen, a hol a fűzfa jobban megél, mint a pálma. Kis népek szellemi világában nincsenek tengerek, csak pocsolják, a melyekben a vízi pókok és a csiborok nagy kényelemmel uszkálnak, míg a nagy halak nem bírnak mozogni vizükben.

A géniusz, ha kis nép szüli, kalitkába zárt sas; azért sehol sem uralkodnak annyira középszerűségek, sehol sincs annyi elkallódott, ki nem fejlődhetett, meg nem értett nagy tehetség, mint apó nemzeteknél. Kisfaludy Sándorok, Garay Jánosok és Szigligetiek kellene nekünk, nem Katonák, Kemények és Vajdák!

Nézzon csak körül a mivelődés-történelemben. Nem azt fogja-e látni, hogy minden egyes nemzet akkor szülte legnagyobb költőit, művészeit, mikor leghatalmasabb volt: A'hén Periklesz, Róma Augusztus idejében, Olaszország a középkorban, Spa-

nyorsországnak az ujkor elején, Anglia Erzsébet korában és a mult század végén, Franciaország XIV. Lajos alatt és e század elején és hogy Oroszország Puskinnal, Turgenyevvel dicsekszik, arra mutat, hogy az orosz nép kezd hatalmas és virágzó lenni. Bizony csak igaz mondás: Nagy idők nagy emberek! Magunkon is tapasztaltuk. Vagy véletlen volt e az, hogy a legtöbb igazi költőnk 1825 és 1849 közt volt fiatal ember.

Most?... Szerencse, ha az ember Szász Károlynak születik. A kiből van géniusz, mondjon le, ha tud, mert: «Nincsen remény!» Vajda összes költeményeit hat ember rendeli meg, (ha önt kivesszem, csak öt) Tolnai Lajos pedig kenyérért elhamarkodott munkával rontja kiváló tehetségét. Mert az írósnálunk még mindig kaszkapakerülés, nem foglalkozás. Lehet valaki tizszer oly felkapott, mint Mikszáth, értéktelen hirlapi cikkekkel kell firkantania napról napra, hogy a magyarok Istene megadja neki a mindennapi kenyeret. Uram, uram! Önnek birtoka van és fel akar csapni írónak? Hát nem okosabb, ha vadászva bejárja földjeit s nem a nyomda, hanem a természet költészetét élvezi? Ősz-tönére hivatkozik? De hát akkor mire való önnek a főváros és a nyomdafesték? Nem jobb helyen jön-e napvilágra, a mi szívében zsong, a sugaras, madárdalós, virágos szép természetben, a hol nem lökdösik meg a kenyér harcosai?

Mindenre, a mi szent, kérem, maradjon birtokán s ne akarjon egy pohár vízben vihart támasztani. Van Budapesten elég boldogtalan, pályatévészett ember. A ki nem az, Magyarországon ne adja magát írósnak. Ha megírnám a magyar irodalom történetét, jeligéül Vörösmarty sötét refrénjét használnám: Nincsen remény!

Talán csodálkozni fog, hogy én, a ki ezeket az épületes tanácsokat adom önnek, magam is a cigányok országában lakom. Lásson tehát bennem egy áldozatot, a kinek nem volt olyan jó tanácsadója, mint én az öné vagyok. Elkövettem a faux pas-t s most már hiába idézgetem Petőfiből:

Csak midőn a tömkelegbe lépünk,
Vesszük észre gyászos tévedésünk!

Hiába! Kapujánál annak az édennek, melyet nagyravágyástól hajtva tejfelos szájjal elhagytam, ott áll a kérub és azt kiáltja: vissza! De hát mi lenne a világból, ha minden ember okosan cselekednék. Es muss auch solche Käuze geben.

Még egyszer könyörgök, maradjon földesur és ne a muzsára, hanem a megyebeli szép leányokra kacsintgasson.

Alázatos tisztelője

Reviczky Gyula.

Arisztokrata háztartások.

IX.

Az osztrák arisztokrácia.

(Folytatás.)

Említettük, hogy a bécsi társaságban minden a spanyol etiket változhatlan szabványai szerint történik s ha nem is mennek oly messzire, mint Angliában, hol minden családnak meg van a peerségre vagy baronetségre emeltetése szerinti rangja, s hol a legpontosabb számitással tudják, hogy az „ifjabb fiuknak, mely idősb fiaik

előzik meg az „idősb fiaknak ifjabb fiait“, mind a mellett a forma nemkülönben tulzott. Vegyük például, hogy egy bálban a hercegnőknek van egyedül joguk annál az asztalnál foglalni helyet, melynél az uralkodópár vacsorál. Nem úgy tehát mint nálunk, hol az egy pár létező magyar herceg a Pálffyak, Esterházyak, Odescalchyak, Batthyányak nem képeznek külön arisztokracziát az arisztokracziában; az osztrák arisztokracziának a hercegi családok valósággal élén állanak.

A Lichtenstein hercegi családnak számos tagja él Bécsben, de a család jelenlegi feje, II. János, ki nőtlen és teljesen elvonulva él a világtól. Egyébkint nagy műbarát s pártfogója a művészeteknek s tulajdonosa a székváros egyik legbecsesebb képcsarnokának. Alajos és Alfréd hercegek a keresztény liberáliszmus terén játszanak politikai szerepet s ez utóbbi neje Lichtenstein Henriette hercegnő, János herceg nővére, egy igen szép nő, kiért negyven éve daczára is sok szív dobog még. Alajos herceg ama titokteljes Fox Mari özvegye, ki lord és lady Holland fogadott leánya volt. Ezek nevelt leányukra voltak hagyandók roppant vagyonukat, oly föltétel alatt, ha ez kiérdemli szeretetüket. Állítják, hogy az ifju hölgy, hercegnővé lévén, kíváncsi lön megtudni származásának titkát, melyet a fényesnél is fényesebbnek mondtak s ily módon elvesztette fogadott szülőinek szeretetét, a miért igen nagyon beleereszkedett származása kifürkészésébe. De ha így is történt, lord és lady Hollandnak felesleges volt kitagadni gyermeküket, mert Mary hercegnő még egész fiatalon s jóval előttük halt el.

Lichtenstein Henriettenek más nővérei is vannak, ép oly szépek, ép oly szellemesek és királynői tartásuak. Az idősbik, Mária hercegnő, Trautmannsdorf Ferdinánd gróf, az urak háza elnökének neje; a második Karolin, Schönburg-Hartenstein Sándor hercegnő. A herceg a birodalom egyik kitünősége, s mindketten Bécsben töltik a telet, egy a Wiedenben fekvő gyönyörű pavillonban; Lujza hercegnő nemrég vesztette el férjét, Fünfkirchen gróft. A mi Sophie és Teréz hercegnőket illeti, kik közül amaz Lövenstein-Wertheim-Rosenberg herceg, emez pedig Arnulf bajor herceg neje, ők házasságuk következtében mindketten elhagyták Bécsét.

Egy más nővér, Anna hercegnő, Lobkovitz György Keresztély herceghez, Raudnitz herceghez ment nőül. A Lobkovitz család egyike azoknak, melyek többé-kevésbé már kivándoroltak Bécsből. Régebben Ferdinánd herceg és hercegnő fényes bálakat adtak székvárosi palotájukban, melyet azonban most már fiok, Móricz herceg a francia nagykövetségnek adott bérbe, hogy maga véglegesen Prágában telepedjék le. Meg kell még említenünk a Lichtenstein-család Bécsben élő tagjai közt Károly herceg, az egykori főudvarmester, s lovassági tábornok gyermekeit. Károly herceg egyike volt kora legnépszerűbb főurainak s különösen nevezetessé tették szerelmi kalandjai, melyeknek tárgyait néha a társadalom nem épen disztinált rétegeiből választotta ki. Ő volt az, kinek egy erősen ostromolt ifju leány ezt válaszolta: „De hiszen uram, semmi se könnyebb mint engem látnia, hiszen én magasságodnak

konyhaszolgáloja vagyok“. Ellenben a herceg leányai méltóságteljes életet élnek. Szivesek és szerények s oly tudományos készséggel bírnak, mely nekik nőknél ritka józan ítéletet és bölcsészi látkört biztosít. Az idősebbk, Nancsi hercegnő Trautmannsdorf-Weinberg Ferdinánd herceg özvegye, Erzsébet pedig Salm Reifferscheidt-Krausheim Hughes grófhöz ment nőül, míg a harmadik, Fanny, Arenberg hercegnő, a negyedik, Mária, Kinsky Ferdinánd hercegnő. Mária hercegnő, ki a maga idejében ragyogó szépség volt, még ma is csodálatos módon meg bírta őrizni bájait, habár most királyságát három leánya, Auersperg hercegnő, Montenuovo hercegnő és Wilczek grófnő közt kell megosztania, oly ifju házások, kiknek még nincs történetük.

Schwarzenberg Adolf uralkodó herceg annak a bájos Lori hercegnőnek (Eleonora) az özvegye, ki tovább harmincz évnél állott a bécsi társaság élén. Lori hercegnő szép, szellemes és végzetlen, tapintatos volt. Mint a roppant vagyonu Lichtenstein-család tagja, pompás palota urnője, kimeríthetlen jótékonyásával természetes, hogy az előkelő világban ő foglalta el az 1848-iki forradalom után Angliába visszavonult Metternich Melanie hercegnő helyét. Lori hercegnő uralma a béke helyreálltától 1850-től kezdődik s 1873-ig ő adta meg a tónust, ő határozta meg a divatot, ő döntötte el, ki tartozék a nagyvilágba, s ki legyen abból kizárva, ki milyen rangot foglaljon el, minő ünnepélyeket adjanak, s milyeket ne adjanak, minden a Lori hercegnő kényétől függött. Roppant befolyása volt ez idő alatt a bécsi társaságra. Világos, áttetsző, szőke arczbőrrel végső napjaiig is oly szép maradt, hogy a rágalom előhaladott kora daczára se kímélte. Volt már ötven éves, mikor azt a francia szójátékot faragták rá: «La princesse Lori, lasse de colere (Koller tábornok) prit un calmant (Hunyadi Kálmán gr.) parce qu'elle ne voulait pas de la morale (Lamorale herceg)» s ő ekkor már nagyanya volt.

Lori hercegnő helye még ma sincs betöltve; öröksége két versenytárs között oszlik meg, kiknek egyike sem enged a másiknak: Metternich hercegnő és Clam-Gallas grófnő közt. Ez talán nem elég merész arra, hogy magához ragadja a megürült trónt, az pedig sokkal függetlenebb szellemű, semhogy uralmát egyhangulag elismerjék.

Metternich Paula hercegnőről sokat hallott már a világ. Sokkal nagyobb nevezettség ő Európában, semhogy arca, jelölme, hajlamai, modora és elegáns különösége százszor és százszor mindenféle mendedonda tárgyát ne képezték volna. Mint minden excentrikus kedélynek, kit vagyona és magas helyzete fölment az előítéletek alól, a hercegnőnek is számos ellensége van, kiket lenéz és kiknek pletykáit megveti s számos barátja, kikre nem mindig hallgat, sőt a kiket néha ki is gunyol. Ragyogó szellemmel s bizonyos bátorsággal rendelkezik, mely sohase riad vissza az őszinte és egyenes kifejezés elől; szeszélyéhez képest büszke és jószívű, gyöngéd és engesztelhetlen, elég magas állással bír ahhoz, hogy senkitől se tartson, s elég előkelő ahhoz, hogy minden jogot magá-

nak követeljen. Ha hercegnő nem volna, kitünő művész nő lehetne. A férfiaknak imádott társnőjük, s a nőkhez, a kik meg tudták nyerni tetszését, hű, ép oly őszintén szeret, mint a hogy gyűlöl. Bécsben természetesen első helyet foglal el a társaságban, nem is szenvedné természetete, hogy második legyen. Bálakat, estélyeket, ünnepeket, színházi előadásokat, mindent mozgásba tud hozni úgy nyaraló kastélyában mint téli palotájában, csakhogy a százszavu hir az egész világot telebeszélje cselekedeteivel.

Ime egy adoma, mely olyannak festi, a milyennek valósággal ismerik Bécsben. Egy közelebbi télen etiket-ellenesen elkésve érkezett egy Lajos Viktor főherceg által adott bálra, a mikor már ő felsége is ott volt: „De hercegnő, mondja neki elébe sietve a főherceg, hiszen ő felsége már itt van“. — „Mit bánom én!“ — felelé közönyösen az előszobában sorakozott összes lakájok jelenlétében. — „Arra, a mit ő felsége mondhat nekem, úgy is elég korán érkezem“. A főherceg sértve érezvén magát, semmit se felelt. De a mint a vacsora ideje elérkezett, Choloniewsky gróf hadsegéde által odaizent a hercegnőnek, hogy tekintve azt, hogy oly kevés becsét tulajdonit az uralkodó társaságának, a helyet, mely ő felsége asztalánál az ő számára volt fentartva, más hölgy rendelkezésére bocsátotta. Ez formasierinti elutasítás volt. A mindig kegyes és elnéző Ferencz József közbelépésére volt szükség, hogy a dolgok elsimuljanak.

Pauline hercegnő merész, beszédben igen hasonlít mostoha anyjához, herceg Metternichné szül. Zichy Melanie grófnőhöz, a nagy kancellár nejehez, ki soha se habozott egy-egy vakmerő kifejezéstől. Az a felelet, a melyet 1830-ban Saint-Hillaire márkinak, Lajos Fülöp király nagykövetének adott, megérdemli, hogy följegyezzük, annál is inkább, mert Metternich hercegnőnek egy más szavát vont maga után, a melyet minden diplomata-tanoncznak ismernie kellene. Tudvalevő, hogy Lajos Fülöp iránt kezdetben minden európai udvar ellenséges magatartást tanusított, a bitorlást hányták szemére. A bécsi főuri körökben is nagy volt az ellenszenv, s Saint-Hillaire márki nemcsak hideg fogadtatásra, de valódi mellőzésre talált. Egy bál alkalmával Saint-Hillaire márki épen szembe jutott Melanie hercegnővel s kötelességének tartotta bókot mondani a nagyszerű diadémre, melyet az fején viselt. „Nos, válaszolt a hercegnő, ez legalább *nem lopott*“. A francia nagykövet, mélyen sértődve, panasza ment másnap a kancellárhoz s elégtételt kért tőle megsértett uralkodója számára. De csak ezt a választ, a diplomácia valódi mesterfogását, nyerte a kancellártól: „Engedje, mondá a herceg, megjegyezmem, hogy én megszerettem ugyan és nőül vettem Zichy Melanie kisasszonyt, de nem én neveltem“.

Említettük már Dietrichstein hercegnő szalonját, szóljunk most valamit a hercegnő személyéről is. Dietrichstein Alisz hercegnő, Mensdorff-Pouilly Sándor gróf özvegye. Atyja halálával, ki figyermek nélkül halt el, a hercegi czim és vagyon idősb leányára, Terézre, Herberstein grófnőre kellett volna, hogy szálljon. De a gróf visszautasított oly czimet és vagyont, mely azzal a kötelezettséggel járt volna, hogy

ősei nevét elhagyja, s így a majorátus Mensdorff grófra, az ifjabb nővér férjére szállott, ki azt minden előnyével és következményével elfogadta.

A Mensdorffok Pouilly Emánuel, egy a forradalom idejébéli francia emigráns ivadéka, ki az osztrák hadseregben vállalt szolgálatot s ott kitüntette magát. De előbb gondja volt reá, hogy francia hangzású nevét némettel cserélje fel, nehogy foglyul ejtése esetén a francia nemesek ellen hozott törvény sújtsa. A restauráció idejében Ausztriában maradt, hol egy Szász-Koburg hercegnőt vett nőül, s lovassági tábornokká lőn, mire ismét vissza vette Pouilly nevét. Unokája, Mensdorff Sándor gróf, ki Dietrichstein herceggé lett, egyike volt a birodalom legkiválóbb egyéniségeinek, vitéz katona, szolid diplomata, nyájas és engesztelékeny külügyminiszter. E tulajdonságainak köszönhető, hogy nőül vehette a szép Dietrichstein hercegnőt, ki leánykorában, ép úgy mint három nővére, egyike volt a legelegánsabb és legkeresettebb partiknak. Mondtuk már, hogy a hercegnő ma egyike Bécs legelőzékenyebb és legszívesebben fogadó nagyuri nőinek, nővérével, Clam-Gallas grófnővel együtt.

A mi az Auersperg hercegi családot illeti, Auersperg Károly jelenleg Prágában tartózkodik, s így nejétől, szül. Festetics Ernestine grófnőtől is meg van fosztva a bécsi társaság. Károly herceg öccse volt Adolf herceg, a szabadelvű kabinet egykori elnöke, ki kevéssel neje, Johanna hercegnő, szintén Festetics grófnő halála után halt el. Johanna hercegnő egyike volt a társaság legkedveltebb tagjainak, s az uralkodó családnak benső barátnője, úgy hogy leánya, Aglája hercegnő is Valéria főhercegnő elválhatlan játszótársa lett. Ő volt egyszermind Bécs egyik legokosabb és legjótékonyabb urnője. Van még egy más itjabb Auersperg hercegnő is, Vilma hercegnő, a legszebb a szépek között, neje Bécs feledhetetlen Don Juanjának, a kedves és szeretetreméltó Auersperg Vincze hercegnek. Mindenki emlékszik még Bécsben a fényes bálókra, melyeket ő adott a józsefvárosi pompás renaissance izlésű palotájában, azokra a költséges ünnepélyekre, melyek egész tavaszig tartottak szakadatlan, meg a kertjében rendezett, tánczal egybekötött matinéekre. Az ő befolyásának, mint az udvari színházak főintendánsának köszönhető, hogy a művészek az arisztokrata-körökbe bejuthatást nyertek s ott értékük és személyes tulajdonaik arányában lettek méltányolva. Auersperg Vilma hercegnő különben a Colloredo-Mansfeld hercegi családhoz tartozik. Anyja Colloredo Krisztina hercegnő, a bécsi arisztokraczia nagy tiszteletben élő matrónája, ki a nép előtt is valódi rajongó szereret tárgya. Férje, Ferencz herceg is rendkívül művelt, nemeslelkű férfiú volt, tudósoknak és művészeknek barátja, ki sok hasznos szolgálatot tehetett volna a nyilvános életben hazájának.

A Colloredo-Mansfeld család uralkodó hercegnője, mert úgy nevezik az osztrák arisztokracziában a nagy családok fejeit — jelenleg Teréz hercegnő. Mind a mellett Teréz hercegnő nem tartozik szorosán véve a társasághoz. Ő ugyanis Lebzeltern lovag, egy egyszerű hivatalnok leánya s így születésénél fogva nem elég

nemes vér arra, hogy a nagyuri nők közt mint egyenrangú szerepeljen. Nem nevelkedett a nagy világban, nem tánczolt az ifjú főnemes urakkal s nincsenek a társaságban ősi összeköttetései. Aztán azt sem igen bocsáthatja meg neki a nagy világ, hogy sok eladó leányos előkelő mamának ő volt az, a ki keresztül huzta számításait.

Cröy hercegnő, a kinek szalonjáról már szintén szólottunk, második házasságában ment nőül Cröy Lipót herceg tábornagyhöz. Leánya volt a híres gróf Nugent altábornagynak, s a ferrarai Strozzi-Sagrati gróf özvegye, kinek oldalán tanulta meg a Grünangergassei ódon palotában a szalon-tartás nehéz művészetét. 1880-ban halt meg, míg férje, Lipót herceg új házasságra lépett Sternberg Róza grófnővel, Hohenlohe Károly herceg özvegyével. Az új hercegnővel a Cröy szalon is fényesen nyilott meg újra; ma azonban a herceg leopoli parancsnok s így termei ismét bezárultak.

Khevenhüller herceg a vitéz Clam-Gallas tábornok leányát, Eduardine-t vette nőül, ki atyja lovagi tulajdonságait anyja bájával és kellemével egyesíti, csakhogy erőteljesebb ennél s hullámzó fürteinek színe inkább egy tiziani szépséghez, mint murilloi Madonnához teszi hasonlónak. A hercegnek egyik huga, a gyönyörű Fürstenberg hercegnő is a legtisztább keleti típusú szépség, kinek szívjósága vetekedik szellemével, s ki sorban két fivérnek, Miksa és Emil hercegnek lőn nejévé. Egy más huga, Chotek Mária grófnő ép oly szép, de nem oly előkelő tartású mint Fürstenberg hercegnő. Mindkettő anyjuk, Toni hercegnő nevelése, ki arról híres, hogy kitűnően tudta férjhez adni leányait. Ő volt az, a ki egy bálon megtiltotta leányainak másokkal tánczolni, mint gazdag, vagy reménybeli gazdag épouseurökkel.

Íde tartoznék említést tennünk az Eszterházy hercegi család Bécsben élő fejről is, az angol lady Sarah Villiers özvegyéről, kinek fia Cröy hercegnőt vett el. Ismerjük az Eszterházy család egykori roppant gazdagságát, melyről egykor azt tartották, hogy egész Magyarországot át lehet utazni birtokukon. E mondás természetesen abból az időből való, mikor még megvoltak a tiszántuli, főleg szabolesi, s ma már részben Wahrmann-féle terjedelmes birtokok is. Azóta a házasságával ép most oly nagy zajt ütő Popper báró apja is e vagyomból halmozta fel 20 milliónyi gazdagsága nagy részét, a midőn uzsorás kölesönökkel is a tiltott módokon a vagyoni tönk szélére jutott egy Eszterházy herceget, a miért több évi börtönre is ítelték s csak a leánya közbenjárásával védőül megnyert híres bécsi ügyvéd, Mühlfeld ragyogó ékesszólásának sikerült az ítéletet megmásítani. Egyébiránt nagy rést ütött az Esterházy hercegi család örösi vagyonán tudvalevőleg a fényűző nagykövet, Pál herceg tékozlása is kinek a mentéjén ragyogott nagy gyémántok II. Sándor czár előtt egész legenda tárgyát képezik; a közbeszédben köteteket lehetne összeírni Pál herceg különöz életmódjáról, valamint nejéről is, az előkelő hölgy ez igazi példányképéről, nem különben leánya, Chorinsky Mária hercegnő hirhedt kalandjáról, ki a legregényesebb hányattatások után végre egy hamburgi

színháznál bukott meg egész szerény szerepben, — ez azonban főrészen a magyar arisztokraczia fejezetéhez tartoznék.

Oda tartoznak inkább a Pallavicini család tagjai is, bár két nővér közülök Trautmannsdorf Károly, illetőleg Paar hercegnők lettek, s bár szépségük még mindig nagy sikereket biztosít számukra, azért elvonultan élnek számos gyermekeiknek. Futólag említjük fel ezuttal a szép és ifjú Salm Krisztina hercegnőt is, kit családja sirva vezetett az oltárhoz, továbbá a szelid és erkölcsös Stahremberg Mária hercegnőt, kinek el kellett válnia férjétől, a miért az, családja előtt, saját házában is tiltott viszonyt folytatott egy nem épen elsőrendű színház egyik soubrette-jével.

Borus napokban.

I.

*Oh lásd, ha engem nem szeretnél
Elégedett, boldog lehetnél!
Virulna lelked ifjusága,
Az égető könnyeknek árja
Arczod rózsáit nem hervasztaná.*

*De mert szeretsz, boldogtalan vagy;
Szépséged, ifjuságod elhagy,
Szenvedsz, zokogsz kétségbeesve,
Szived fáj, mélyen megsebezve —
S nekem nincs egy csepp balzsamom reá.*

II.

*Elmulandó minden, — édes!
Mit szívünk ma üdvnek érez,
Holnap az már fájdalom;
Régen átélt boldogságról,
Mint elhervadt szép virágról,
Most borusan zeng dalom.*

*S majd ha késő évek múlva
Együtt, egymáshoz simulva,
Olvassuk bus versemet:
Szívünkben a mult feltámad
És boldogság lesz a bánat,
Melyet egykor érezett.*

Balassa Béla.

A két utolsó Hikszosz.*

— Elbeszélés. —

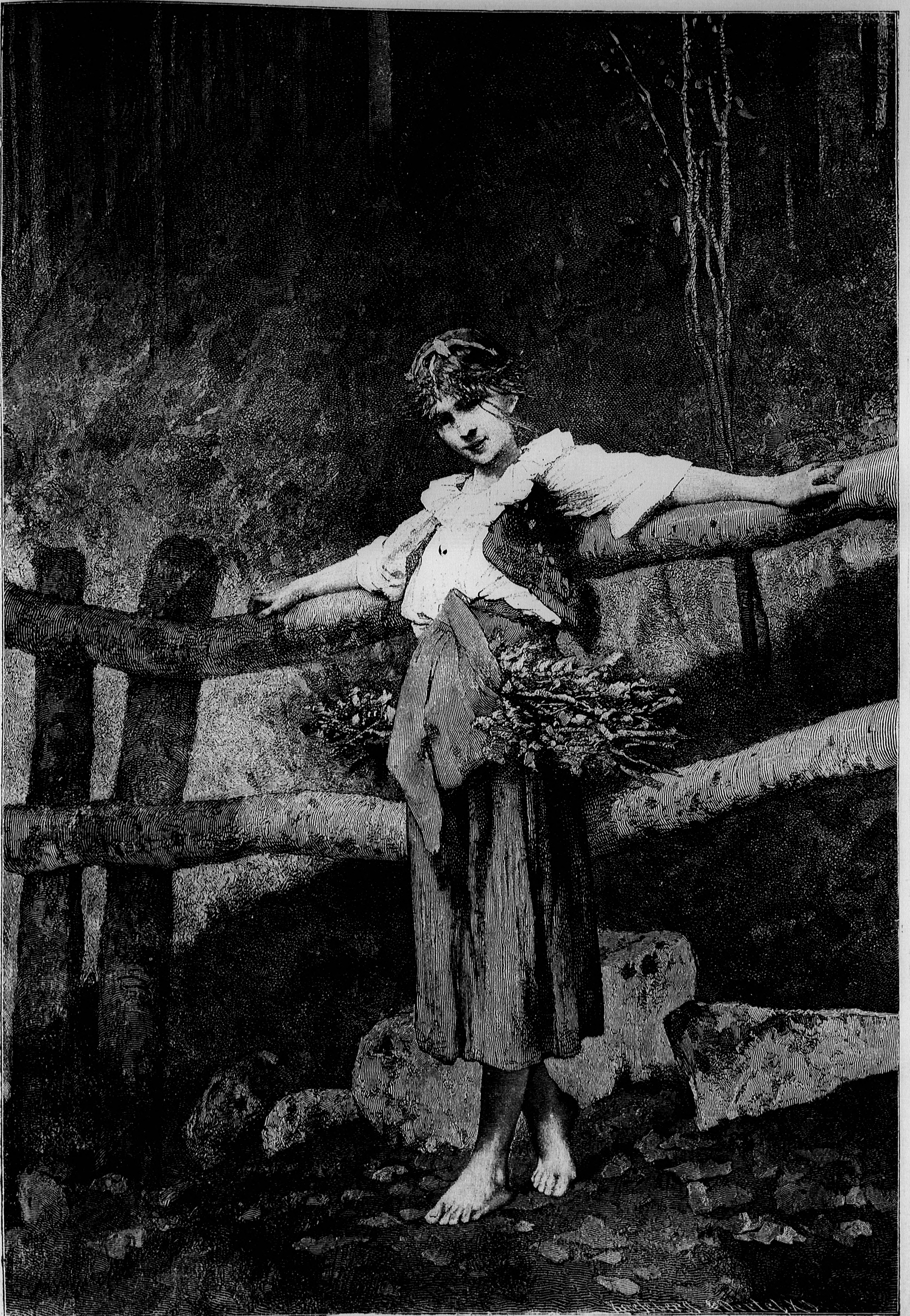
(A Fáraók ősidejéből.)

III. Fuszsmótis uralkodott Egyiptomban, midőn a papok és a csillagjósok kijelentették, hogy az ígért időnek, a 11-ik századnak nemsokára vége lesz, s akkor a titokteljes és áldást hozó madár, a Főnix újból meg fog jelenni.

Az egész természet érzeni látszott közelését. A kalászok aranyfényben ragyogtak, mint a nap sugarai, a fák gyümölcsei izletesebbek voltak, mint máskor. Apisz naponként kétszer oly nagy adag takarmányt fogyasztott, mint azelőtt, s Mörisz tavában a szent krokodilok sehogy se tudtak eltelni a mézes kaláccsal.

A halálos ellenségek kibékültek és megölték egymást. A pörlekedők kiegyeztek,

* Hikszosznak azt az arab törzset nevezték, mely Egyiptomot meghódította, s az országon több mint 500 évig uralkodott, míg végre Amenofisz Fáraó király által legyőzte és kiűzetett.

A VAD RÓZSA.

Bubasztisz városában a gazdák bor helyett Nilus-vízzel vendégelték látogatóikat s ezek ettől isteni kedvre gyultak, s óh csuda, a legházaszartosabb nők is galambszelidekké váltak s méhszorgalmasakká az addig csak piperére gondoló leányok.

A felséges természetben minden ünnepe-lt.

Az általános öröm és jókedv ez órájában *Mörisz* óriás tópartján egy szépségének, fiatalságának és erejének teljes pompájában álló ifju férfi állt, ábrándos szemekkel me-rengve a víz fodrainak azurján, s gyönyör-ködve a pelikánok és hatyuk kecses moz-dulatain, melyek egyedüli életet mutattak a csöndes tó vizén.

A nap mind jobban alá hanyatlott, míg végre egészen letűnt a láthatárról, s az éj királynője kiterjeszté csillag-fátyolát a föld felett.

E pillanatban a tó közepén levő piramis tetejéről nagy kékes láng esapott fel. Jeladás volt?

Intő jel az ifju számára?

Ki tudná ezt ma megmondani?

Alig tűnt el a láng, a nem messze távol-ból éles hang hallatszott, mely a fiatal embert megremegtette.

Néhány pillanat múlva egy lovas állott meg mellette, ki vezetéknél fogva egy második felnyergelt paripát hozott magával.

A lovas a királyi őrség egyenrubáját viselte.

A lovak a pusztá amaz arab fajából való-
lók voltak, melyek gyorsaságban verse-
nyeznek a számummal, melyeknek aczél
kemény körmei úgy suhannak át a homo-
kon, hogy még nyomot se hagynak ma-
guk után, melyeknek szőre fekete mint az
éjszaka s melyeknek testét izzadság nem
nedvesíti soha. Egy napon és egy éjen át
képesek egy folytában lankadatlan erővel
vágdatni, míg végre élettelenül összerogynak,
még haldokolva is csókolva uruk kezét.

— Köszönöm pontosságodat Óta, — mondá a várakozó ifju.

— A szerelem istenasszonya oltalmazott és megsegített — felelte az ujonnan érkezett.

— És ő?

— Gyűlöli az etiópai királyt, kivel atyja őt eljegyezni akarja; ő csak téged szeret és nélküled élni sem akar. De Futmózis mindkettőnköt gyűlöl és mindkettőnkötől fél, mint a régi Hikszosz királyi család utolsó sarjaitól. Ezért kívánja vesztőnköt és ezért akar orozva legyilkoltatni. Azért mondj le leányáról s szökjünk mindketten hazánkba, Boldog-Arábiába. Ott Sábában, hol őseink kriptái vannak, hol még ma is minden gyermek tisztelettel emlegeti szent neveiket, ott fogunk magunknak oly királyságot alapítani, mely hatalmasabb lesz a büszke Fáraókénál!

Emlékszel-e, hányszor állottunk együtt a tenger partján, gyönyörrel szíva tudónkbe az édes illatokat és a fák balzsamát, miket a szellő ama kedves partok felől hozott. Hányszor hallgattuk elragadtatva az arab hajósok és kalmárok elbeszéléseit, kik ama partokról jöve Sába csudáit festették. Milyen vágy támadt szívében láthatni Sába aranyfényben sugárzó palotáit és templomait, szellős könnyed oszlopcsarnokaikkal, szökőkútjaikkal és kertjeikkel, melyek nnyira különböznek a Fáraók komor pompában kevélykedő palotáitól!

Mik ezek a kertek, ezek a mesterséges alkotások, hazánk csodás bájai mellett!

Mi itt csak szolgálak és ez idegen zsarnok rabszolgái vagyunk! Ott azonban urak és fejedelmek!

Ott a természet által annyi bájjal fel-
ékesített erdők, kertek és virányok közt
élhetünk, mert hazánk szép, mint a para-
dicsom! Levegője balzsammal van tele;
minden virág gyönyörrel mosolyog felénk.
Minden szív az éden boldogságát érzi s
elragadtatással hallgatja a Bulnál bájos
énekét. Beteg szíved ott gyógyírt fog ta-
lálni, s egy más uj szerelem fogja a régi
sebeket begyógyítani.

A pusztá törzseinek főnökei Sábába fog-
nak sietni, hogy hódolataikat előtted kife-
jezzék. A kevély Babilon keresni fogja
barátságodat, s hatalmas ur leszel a vörös
tenger partjától kezdve egész az Eufratig
és Tigrisig.

Akkor egy hajórajjal áttörünk Egyiptom
partjaira, — hadd érezzék meg még egy-
szer Arábia harczosainak kemény karjait.
Én magam akarom Futmózist személyes
harczban legyőzni s oroszlánja, melyet min-
den csatába magával visz, nem fogja őt
soha nem tévedő nyilam elől megoltal-
mazni, se dzsidám, se harci buzogányom
ellen.

Bármily hatalmas legyen is, össze aka-
rom törni őt s előttem látni a porban, a
midőn halál küzdelmében a földet körmei-
vel turja.

Igy legyen és így is fog lenni!

Éji órákban kerestem fel ama szent
sirokat, hol Hikszosz harczosai pihennek és
boszus panaszaikkal istenükhöz Kamósz-
hoz fordulék.

Ekkor a sirokból fölemelkedtek a ha-
lottak szellemei, föltárták sebeiket s hus-
talan néma ajkaikkal boszut követeltek.

Közülök egy magas alak lépett elő és
így szólt:

„Én vagyok az utolsó Hikszosz király,
nem győztem le, de buknom kellett undok
árulás folytán. Ti vagytok^o családomnak
végső sarjai. Egy Fáraó Amenofisz gyil-
koltatott meg vidám lakomán, saját szemei
előtt. Most a ti szent kötelességtök a vér-
boszu Amenofisz és Futmózis királyokon.
Ennek szenteljétek egész élteteket.

E család iránt gyöngéd, emberi érzésnek
nem szabad támadni szíveitekben. El kell
törölnötök őket a földszinéről, nőket, fér-
fiakat egy iránt!

Mondá és szétozott a napsugár fényé-
ben s vele együtt a többi árny.

Irtózat és borzadály fogta el szívemet
miattad, mert tudtam, hogy lalálos ellen-
ségünknek leányát szereted. Azért kérlek,
mondj le az örült szerelemről, e nőről, kinek
atyja reánk nézve el van átkozva. Ki tudja,
nem csupán eszköz e ő is megrontásunkra?
Talán mint kigyó akar téged a romlás ör-
vényébe csalni!

Hadd tudja meg a bitorló, hogy arabok
maradtunk, hogy karunk és kardunk egy-
iránt erős.

A királyfi áhitattal és fokozódó lelkese-
déssel hallgatta barátja szavait s rövid
hallgatás után így szólt:

— Igazad van! — A boldogságnál, az
életnél, sőt még a szerelemnél is szentebb
a kötelesség: működni, küzdeni és meg-
halni népünk javáért, — hogy ezzel a
jövő nemzedékek boldogságát megállapítsuk.

Igen, a vérboszu örökünk és a Pharoók
által gyáván lemészárolt arab harczosok

szellemeinek joguk van követelni, hogy
Kamósz isten haragját ellenségeink vérével
kiengeszteljük. Igen, egész halmot fogunk
alkotni a hullákból s Egyiptom zsarnokai-
nak vérével vörösre festendjük a Nilus
hullámaikat. — De egy más, egy uj szere-
lem soha se fog szívemben felfakadni.

Népemért harczolni, küzdeni fogok, de
más nőt keblemre ölelni soha!

De egyszer még látnom kell Futmózis
leányát, — hogy neki örök bucsut mond-
jak. Aztán legyen az etiópai neje s boldog,
ha istenei megengedik!

Mondd, hol láthatom őt még legalább
egyszer? Nem válhatok tőle bucsuszó nél-
kül! Attól ne tarts, hogy könnyei ellágyi-
tandnak, ime itt e küszöm a mind-nható
Kamósz nevére, boszut állandok e kegyetlen
Fáraón és vad népén! S a valódi arab
az istenére tett esküt és fogadást soha se
szegi meg. Hogy szeghetné meg hát a
Hikszosz királyi család utolsó sarja!

— Nem vártam tőled más szavakat,
mint a miket füleim hallottak — és ezen-
nel meghajtom előtted térdemet, mint jö-
vendőbeli uram és királyom előtt! Ha a
hercegnővel még egyszer beszélni akarsz,
az könnyen megtörténhetik, mert e pillá-
natban nincs atyja udvarában.

Az egész nép lázban van, várva a Fő-
nix madarat, mely Egyiptom népének egy
ezred év után újra áldást és szerencsét
fog hozni. Mint a tudósok állítják, *Basztisz*
városában fog először alászállni, hogy rövid
pihenés után onnan tovább röpüljen. A
hercegnő, ki szintén kíváncsivá lett a
csuda madarat láthatni, atyjától engedélyt
nyert egy, a város környékén lakó barát-
nőjét meglátogathatni, hogy ott az isteni
madarat az elsőők között üdvözölhesse.
Álruhában nem lesz nehéz oda menned,
s valamely szolganót arannyal megvesz-
tegetve, hozzá hatolnod. E találkozás után
azonnal a tenger partjára siessünk, hol
gyorslobogóju hajó vár reánk, hogy rövid
órák alatt *Futmózis* zsoldosai elől bizton-
ságba vigyen.

— Kész vagyok reá, jer, siessünk, —
alig várom, hogy e baljóslatu helytől távol
legyek.

Gyorsan lovaikra pattantak és sebesen
elvágtattak.

Alig tűntek el az éj homályában, midőn
egy bokor sűrűjéből egy alak emelkedett
föl s egy gyűlölettel telt tekintetet ve-
tett a távozók után.

Végre leálcázatalak benneteket! — kiáltá
vad gyönyörrel. — Már rég kémkedem
utánatok, árulók! Fussatok csak a kike-
rülhetetlen veszedelembe! Végre hatalmam-
ban vagytok! Óh, mint fog *Futmózis*
ujongani, midőn kezébe adlak benneteket!
Gazdagság, méltóság és drága kincsek fog-
ják jutalmazni szolgálatomat s a király
után első ur leszek Egyiptomban! Föl
tehát, hogy a királlyal gyorsan tudassam
e fülének kedves ujdonságot!

Ezzel gyorsan és siető léptekkel eltávo-
zott, hogy királyát fölkeresse.

Ez alatt a szerelmes királyfi és barátja
a szél gyorsaságával vágattak a megbe-
szélt kaland elé.

Pár napi lovaglás után megérkeztek
Basztisz városába, de a kém még hamarabb
elért királyá udvarába.

Rémítő és vérfagyasztó volt a kifejezés
a zsarnok király arcán, midőn a kém

jelentését végig hallgatta. Azonnal rendeletet adott a Basztiszba való indulásra. Csak ismeretlenül és csekély kísérettel utazott; meg akarta lepni a szerető párt.

Mialatt ez történt, a két Hiksosz megérkezett Basztiszba, a hol a tömegben ismeretlenül elvegyültek.

A szerencse, vagyis inkább a szerencsétlenség által pártfogolva sikerült nekik az imádott nőt megnyerni egy közel ligetben való találkozásra. De Futmózis király kéme által értesítve, már szintén ott volt s lesben várta a történendőket.

Megindító volt a szeretők találkozása és szívszakgató a bucsu, mellyel ez életre elváltak egymástól.

De ama pillanatban, midőn a hercegnő sirva borult kedvese karjai közé, hogy egy utolsó csókkal bucsuzzék el tőle ez egész életre, a közel bokrok szétváltak, s a király óriás alakja előlépett.

Arzán megvetés és gyűlölség volt kifejezve. A meglepett szerelmes pár irtózáttal tekintett reá.

— Ragadjatok meg! — kiáltá vad dühvel, mire a szolgák a Hiksoszokat kivetett hurkokkal földre rántották és megkötözték.

— Ezt itt élve burkoljátok múmiává — mondá a király kegyetlen mosolygással a földön fekvők egyikére mutatva, — s a borzasztó ítélet abban a pillanatban végre lőn hajtva.

Ennek pedig itt, — mondá leányára mutatva — csatoljátok nyakára a királynői nyakéket! — S alig volt kiadva a rémitő parancs, s a gépezettel ellátott nyakék már körül övezte a hercegnő nyakát. A mint a pokoli ékszer a fiatal leány testét érintette, a méreggel telített szögek kipattan- tak s mélyen behatoltak a finom bőr alá.

A fiatal leányka egy szívszakgató jajkiáltással a földre rogyott s irtózatossá gör- csök közt kiadta lelkét.

A király ekkor a hercegnő kedveséhez fordult és vértfagyaláló gunnyal így szólt:

— Te vakmerő voltál szemeidet a hercegnőre emelni, hogy nőül birhasd őt. Teljesedjék kívánságod! Élve fektessétek őt a halottal egy koporsóba, hadd ölelgesse őt, ha kedve telik benne. De a leány keblére tegyetek papírlapot, melyen ez legyen írva: „Királyleány voltam, méltatlan szerelemre gyultam — azért kellett kínos halállal kimulnom!”

Ugy történt, a hogy parancsolta a hatalmas ur.

Ez volt vége az utolsó két Hiksoszoknak Egyiptomban. — De Tutmosis királyt e pillanattól kezdve soha se látta senki mosolyogni.

Gróf Majláth Kálmánné.

S ó h a j !

*Mikor térsz meg zaklatott szivembe
Enyhe nyugalom?
Ugy is a mi élt, virágzott benne
Az, mind pusztá rom.*

*Tört hajónak hányt-vetett darabja
Egyszer partra jut;
Hulló-csillag másba fennakadva
Egyre még se fut.*

*Légyen bármily egyhangu az élet,
Csak ne ez a kín!
Örök vágytól, szomjuságtól égnek
Sápadt ajakim.*

*A boldogság dalol körülöttem
S meg nem láthatom —
Tartja szemem vakon, bekötötte
Egy vad fájdalom.*

*Mily szerencsés a bércz: jeges orma
Kemény és hideg,
Vihar, villám tépi, korbácsolja
S ő nem érzi meg!*

*Mikor térsz meg zaklatott szivembe
Enyhe nyugalom?
Ugy is a mi élt, virágzott benne
Az, mind pusztá rom.*

Pásztói.

Somhegyi Aurél.

Beszély.

Irta: Balázs Sándor.

Akárhány embert ismer az olvasó, kinek élete valóságos talány a világra nézve. Senki sem ismeri fényűző életének forrásait, sem a megyét holjóságai fekszenek, sem a takarékpénztárt vagy bankot, hol tőkái elhelyezve vannak. Annyi azonban tény, azt senki se vonja kétségbe, hogy szép jószágának kell lenni valahol és jelentékeny tőkéjének valamely bankban, — ha nem bankócsináló, defraudáns vagy oly szép asszonynak a férje, ki nem tulságosan előítéletes és szereti összekötni a kellemetest a hasznossal.

Ez a kifejezés kissé homályos, de a világfiak meg fognak engem érteni, az ártatlanokra és tisztákra nézve pedig hadd maradjon jövőre is minden ártatlan és tiszta.

Somhegyi Aurél e talányok közé tartozik. Soha egy nyár se mulik el a nélkül, hogy szabadságidejét ne töltené uton vagy fürdön. És pedig nem is valami szerény és igénytelen hazai fürdőben vagy vidéken, hanem mindig valamely híres és divatban levő külföldi fürdőben, a hová Vilmos császár, Izabella királynő, Eugenia császárné, Bismark, Don Carlos, Sarah Bernhard stb. járnak s a mely felé mi többiek, a kik az odamenetelre még csak gondolni se merünk, csak áhítatos bámulattal sóhajtozunk. E mellett jourfixei vannak, melyeken rendszeren tizenkét pár táncolja a négyest, s mogyorótortát és pezsgőt szerviroznak.

Hogy miből telik mind ez? Ez a talány tartja folytonos lázban, nemcsak az egész miniszteriumot, a hol Somhegyi ur titkár ugyan, de csak tiszteletbeli, hanem az utczát is, melyben lakik, sőt az egész városnegyedét.

Mert az emberek nem tudják, hogy Somhegyi ur melyik megyében virilista, sem azt, hogy tőkái hol vannak elhelyezve, pedig okvetlenül tőkepénzesnek kell lennie vagy virilistának valahol, mert ezerhat- száz forintból — s ennél még szállás pénzzel sem több a fizetése — se jourfixeket tartani, se Ischlbe vagy Emsbe, de még csak Dieppebe is járni nem lehet.

De meg a felesége sem olyan szép,

hogy előítéletnélküliséggel lehetne gyanusítani,

Miből hát e fényűzés?

Ez eleinte csak kíváncsivá tette az embereket, de ez a kíváncsiság később nyugtalansággá, sőt lázzá fokozódott, mely mint ragályos betegség oly gyorsan terjedt el először a miniszteriumban, azután künn a magánéletben.

Kezdetben csak a fogalmazókat és a valóságos titkárokat bántotta. Később kiterjeszkedett a tanácsosokra. Csakhamar azután megkapta az államtitkár is s ettől aztán nem nagyon hosszú idő múlva ő nagy méltósága, a miniszter ur is.

Ha jószága nincs, akkor tőkepénzes, s ha ez sem, akkor defraudáns. A közönséges logika így okoskodott, — mert a felesége olyan rút volt az istenadta, hogy erényességében senki se mert kételkedni.

De hát mit defraudáljon, hisz pénz nem forgott a kezén, legfeljebb spanyolviaszt, tollat meg tentát defraudálhatna, ebből pedig, mint minden miniszteri tisztviselő tapasztalásból tudja: jourfixeket tartani nem lehet. Hanem azért mindenki meg volt győződve, hogy ez nem tiszta dolog, hogy itt oly rejtélyes és gyanus titokról van szó, melyet a közmorál és a miniszterium jó hírneve érdekében okvetlenül fel kell deríteni.

Tőle magától megkérdezni természetesen senki se merte. Nem élünk Köves Arábiában.

Egy napon ő nagy méltósága, a miniszter ur így szólt az államtitkárhoz:

Szavamra mondom, hogy ez a Somhegyi-féle história már nemcsak kíváncsiságot ingerli, hanem nyugtalanít is. Ennek az embernek már az arca is olyan különös, hogy ne mondjam gyanus. Már a feleségemnek is feltűnt, sőt a kaszinóban is beszélnek róla. Ugyan édes államtitkár ur, vegye magának azt a fáradságot s puhatoltassa ki a dolgot. Hanem természetesen köztünk marad.

Ez egy meleg juniusi napon volt, melyen Somhegyi ur szabadságidőre nyújtott be folyamodást, hogy mint mondá, tengeri fürdőbe Ostendébe utazzék.

Az államtitkár azt felelte, hogy meglesz nagy méltóságú uram, és rögtön hivatta a miniszteri tanácsost, s szóról szóra elmondta neki a maga nevében a mit a minisztertől hallott.

A miniszteri tanácsos azt felelte, hogy meglesz méltóságos uram és rögtön hivatta az osztálytanácsost.

Meglesz méltóságos uram — mondá az osztály tanácsos és rögtön hivatta az elnöki titkárt.

Meglesz nagyságos uram — mondá az elnöki titkár, és rögtön hivatta az iroda igazgatót.

Meglesz nagyságos uram — mondá az irodaigazgató és rögtön maga elé hivatta Pongrácz Demetert, a ki bár csak díjnok volt ugyan, de valaha baka káplár is volt és abban a hirben állott, hogy a mire az ördög se képes, azt ő meg tudja cselekedni.

Pongrácz Demeter, mondá az irodaigazgató, maga már öt eszendő óta van egy forintban, akar-e egy forint huszonötbe jutni.

Öt másodperc nem sok idő, de Pongrácz Demeter annyi ideig se gondol-

kozott, hanem határozott hangon azt felelte, hogy igenis akarok tekintetes ur.

Az igazgató ur erre vállaira rakta a kényes megbízást, kikötve természetesen, hogy a dolog köztük maradjon.

Pongrácz Demeter egyet hunyorított a szemével, s azt mondta, hogy meglesz tekintetes ur, csak hogy egy kis pénzmagra lenne szükség. . . . mert hát . . . kell! Meg egy kis szabadságidőre is . . . úgy reggelenként, a mikor a szakácsnők a piacra járnak.

Pongrácz Demeter mint volt bakakáplár és még most is nyalka gyerek a szép nem szóbeli gyöngeségeire alapította tervét — és jó talajra épített.

Három nap mulva már szeretője volt Zsuzsának, a Somhegyi úr szakácsnőjének és a legelső vasárnapi mosogatás után már tudta, a mit tudni akart s hétfőn reggel már referálhatott az igazgató urnak.

Az igazgató ur azonnal az elnöki titkár urhoz rohant. Az elnöki titkár az osztálytanácsoshoz. Az osztálytanácsos a miniszteri tanácsoshoz. A miniszteri tanácsos az államtitkárhoz. Az államtitkár pedig hajtatott az országgyűlésre, kikérte ő nagy méltóságát a miniszter urat és tudatta vele a Somhegyi rejtély természetes megfejtését.

Mind a ketten a bufetbe mentek és majdnem halálra nevték magukat a dolog felett.

Somhegyi tiszteletbeli titkár ur csak nagyzott és bolondította a világot. Soha se volt ő sem Ischlben, se Dieppeben, hanem nagy titokban leutazott Rekenyére, Máramarosba, a mely faluról csak az adószedőknek van tudomásuk.

A mi pedig a jourfixeket illeti, azokon a pezsgő hamis kincsem pezsgő volt, s két hétig előtte és utána auflag nélkül tálalták fel a főzeléket. A miniszter jót nevetett a dolgon, de mind okos ember azonnal átlátta, hogy ezt az embert még jobban fel lehetne használni, ha eddigi jelentéktelen környezetéből magasabb légkörbe emeltetnék.

Kinevezte tehát, valóságos titkárnak és felhívta, hogy lépjen be a nemzeti kaszinóba. És jól számított, azóta mindent tud, a mi ott történik.

SPORT.

A jegér.

A madárvilágban végtelen sok az ellentét. A hattyú, e kényes uri hölgy s a világ szennyén élő keselyű, kopácsunk e vidám kis ácslegénye, meg a lomha lappantu, mezőink gyors nyelvű kofája a szarka és a vén bagoly-professzor, mind a legközönsé-

szinű lény, a búbajos regék madara nem egyéb egy unalmas, feneketlen gyomru halásznál. Nem az operenciás tenger mellől került ide mi hozzánk, itt születik, él s itt fog meghalni a mi vizeink mellett. Nem Bülbtől madárnak, csak Halász Mártonnak hívják.

Bizar életmódja mellett királyi köntöse van; valóságos csoda lett volna, ha babonás eleink nem fődöznek fel benne valami csodát. Vállát a leggyönyörűbb azurkék

palást fűdi oly színompában, minőt csak Ra-ael lett volna képes festeni, melle rozsdavörös s az egészsel kápráztató játékot üz a nap fénye. Mintha nemes opál, kagyló, rubin, smaragd földné, nem pedig! madártoll.

Hát alkata, az még csak a valódi. Egy nagy csőrű fej, azon pedig egy darab test, hogy meg lehetne tőle kérdezni: Fej, hova czipeli ezt a madarat? Ha a jegér egy elbűvölt keleti böles, akkor előtte a víz a könyvek könyve. Derengő hajnaltól boros alkonyig lesi abban a sok ákombákomot, mit a gyufanagyságu fűrgé halacsok leírnak s ha valamelyik biztos távolba kerül, mint egy kő zuhan le a hullámok közé. Mikor újra fölmerül, többnyire ott eviczkél a csőrében egy apró áldozat, mely szint-ugy fog fejjel lefelé eltűnni — de örökre.

Szine, alakja magyar kolibrivá teszi egyuttal a jegért. Kolibrivá bizony s nem „deliczévé“, mely szó a kis meg nagy fülöncz, dalabáj, édenz stb. kategóriába való. Azonban sok benne a hidegvér, a türelem s ez által ép oly ellentétben áll a forró ég-öv madaraival bensőleg mint a mennyire elűt a mieinktől külseje által.

Egy milliomos héber nem félti annyira bőrét mint ő. Semmi kedve Hüvelyk Matyiként kalap mellől nézni a világot, vagy pedig halvány

múniává lenni egy muzeumban. A nádasok, fűzek levelei közt remekül tud elrejtőzni s ha kissé gyanusan közeledel hozzá, már messziről felriad s röprebea oly szaporán veri a levegőt, hogy e mozgás alig vehető észre.

Sokan szeretnék őt fogva tartani, csak hogy ez nem megy oly könnyen. A jegér mindig vad marad, a sok vergődés közt gyakran tönkre megy s azért kell őt rászedni, el kell felejtetni véle, hogy börtönben él. A jegérkalit nagy terjedelemmel,

A JEGÉR.

ge ebb példák közül valók.

Hát még mennyivel inkább elűtő egy mástól Márton és Mátyás, a jegér és a szajkó jelleme! Az első komor, önmagába vonult filozof, a ki nem törődik a világ profán zajával, emez erdeink ügyes bohóca, ki beleártja magát minden rosszba s elemében van, ha lakótársai dalát a guny tárgyává teheti. Pedig egyikéből se nézné ki az ember, mi lakik benne. Ki hinné, hogy a kedélyes cser-szajkó egyike a legkonokabb zsványoknak s a másik csodás

hálós fődéllel s oldalokkal birjon. Legyen bent egy halas vízmedence, nád és ágak. A jegér mindennek felsül, tengődik ugyan, de azért nem él sok ideig.

Igen érdekes őt megfigyelni sivár élte legszebb szakában:

„A him — mondja az öreg Brehm K. L. a modern ornitológia atyja — egy bokorra vagy fára ül, sokszor igen magasan a föld felett s rendes kiáltástól igen eltérő füttyszerű hangot ad. Erre a nőstény oda jön, ingerkedik kissé véle s odébb röptül. A him üldözőbe veszi őt, egy másik fára száll át s újra kiabál, míg csak a nőstény ismételen nem közelit hozzá. E kergetőzés alkalmával, melyet én csak délelőtti vettem észre, néha mindketten két-háromszáz lépésre távoznak el a víztől és fölgyeresedve ülnek a mezők fán, a mit egyébkor sohase szoktak tenni.“ A jegér mint a harkály-család egyik rokona, a hagyományos oduban rak fészket. De nem odvas fákban, hanem a föld alatt. Ott születik, a hova mi temetkezünk. A mi nálunk sirbolt, az neki bölcső.

A jegérodunak lopótök formája van s önmaga furja a vízpartba annak meredek pontjain. A tág fészkaljhoz vezető cső kissé fölfelé halad, nehogy a víz belé hatoljon; a fészkek pedig ezer és ezer apró halszálkából van összetákolva. Néha egy jegértoll vagy a szitakötők szárnya is vegyül a csöntsövet közé. Az ily katakombák mélyén őrizi drága kincseit a királyi bölcs halász.

Mennyi gondjába kerül a jegérnek ez öreg furása! A ki megvizsgálta már egy frissen vájt oduját, bizonylatlatta ennek falában a munkától eredő sok száz apró likacsot, a milyenekből hány millió kellett, hogy a tanya elkészüljön. Könnyű a harkálnak, kopácsnak, fakusznak a taplós törzsekben faricskálni, ott nincsenek apró kavicsok, gyökerek, miket ki kell dobni vagy el kell kerülni úgy, hogy néha az egész alagut ferde alakot nyer. A jegérpár két-három hétig is elvesződik, ha sok az akadály, elmegy jobb helyet keresni. Általán véve konzervatív madár. Nem szereti elhagyni a vidéket, hova megtelepült s a partot, melyben fészke van. Nagy sor kell ahhoz, hogy hosszú vándoratra keljen. Több évi használat után a jegérodu csöve megbarnul s felszivja az erős hal-szagot.

A mily gyönyörű állat az öreg, ép oly idegen a számban hétig is terjedő fióka. Mintha pehelytollaikkal egy szakácsnő spēkelte volna tele csupasz testüket. Annál szebb a fehér tojások zománcfényű héja.

Őszig marad együtt fiaival a jegér, melynek számára nehéz lett volna rosszabb nevet találni. A jegérnek (Eisvogel) átka a jég s az elől messze földre is elvándorol, mikor pedig a víznek csak szélét borítja jég s nem nyulik föléje ág elég messzire vagy nem áll benne cölöp, kő, a honnan lehetné a fürge halfiakat, mint a vércse, lebegés közt próbál zsákmányhoz jutni. Ezt különben nyáron át is megteszi.

Igen fiatal korában rovar, szitakötőt hordanak neki öregei, de felnöve csak nagy bőjtben nyul ezek után. Télen át sok jegér mindenkorra kibőjtől vagy jég alá kerülve a vízbe vész, míg másfelől néha tulkövér falaton fulmeg.

A kikelettel Márton halászek* a régi tanyákhoz térnek vissza, honnét minden más jegérpárnak, még önnön véreiknek is távozni kell. Nekiröptülés meg néhány jókora csőr-ütés teszi meg a kívánt hatást.

Halász Márton a halfogásra teremté az Ur mindenképen. Kurta lábaival jól fen tartja testét az ágon, de a földön nem tipeg jobban a lappantyúnál. Jól bukik, uszni türethetően tud, türelme nagy. Szóval egy valódi halász ő. Igényei nem nagyok. A zavarosban nem tud halászni. Kívánja, hogy vize tiszta legyen s ne nagyon mély, se igen sekély helyekkel ne birjon. A tájnak egyes pontjain kedvencz ülőhelyei vannak s oda könnyű őt bevárni. Csodás külsejű jegérünkről a görög és római népnek még csodásabb regéi voltak.

Ovid a Metamorfózisok XI. könyvében mondja el a jegér költői eredetét. Ceyx trachinai király hajótörést szenved s a tenger vizébe ful. Nejeének, Alcyonének álmában Juno jelenik meg s tudatja vele a szerencsétlenséget. A királynő korán kétségbe esve megy a tenger partjához, megpillantja Ceyx tetemét, mire ő is a hullámok közé veti magát. A szánakozó istenek legott jegérekre változtatták őket.

Plutarch se vitte sokra az állatismeretben. Szerinte a jegér művészete mindent felül mul s azért ivadéka különös kegyében áll az Istennek. Mikor a jegér tojik, a tengeren nincs vihar, nincs hullám s az ember neki köszönheti, ha minden tél közepén, hét nap és hét éjjel biztosabban utazhat az óceánon mint a földön. A párosan élő jegérek igen gyöngédek egymás iránt s az elaggott himet neje eteti, hordozza és nem hagyja soha egyedül. A fészket csőrükkel készítik, de oly művészileg, hogy egy hajócska az, mely föl nem borulhat, el se merülhet s végül oly szilárd, hogy kővel, vassal szét nem törhető. Legbámulatosabb az, hogy csakis a jegér tud bele bujni, semmi más lény, még a tengeri víz se.

Ne mosolyogjunk a régiék telett. Nem egyedül ők gondolkoztak így. Korunkban több nép talizmánnak tartja a jegérhullát vagy azt hiszi, hogy véle a jövő titkait tárhatja fel. Csehország köznepe s ha jól tudom a Felvidék tót lakosai közt is néhol az a balhit van elterjedve, hogy minden házat, melyben egy holt jegér tartatik, a tűzvész el fog kerülni. Különös töredékei ezek az antik hitregéknek, miket ki nem irthatott sem a keresztény hit világa, sem a haladó kor összes könyvei.

A „Magyar-Atletikai-Klub“ ez évre tervezett viadalai.

„Terra incognita“ — e távolról sem hízogó jelzővel még mindig vajmi gyakorta illetik hazánkat a külföldön. És az „incognita“ nemcsak a „föld“-re s annak „műipar termékei“-re vonatkozik, hanem a népre s annak erkölcséire, szokásaira, viselkedésére is; sőt vonatkozik nagyrészt sportunk fejlődésére is. A művelt külföldön jól tudják, hogy nálunk a lóversenysport rendkívül fejlett, vadászataink nagyszerűek, galamblovászeink között számos kitűnő van; de a többi, nálunk divó sportnem állásáról,

* A francziák nevezik így. Különös előszeretettel a Márton név iránt, magyarul p. o. a mezei poloska egy fajtát hívják büdös Mártonnak.

fejlődéséről, vajmi kevés, az egész művelt világ sportköreiből is jól ismert sport-bravouron kívül, alig-alig tudnak valamit. De mi ennek egyik legfőbb oka? Még legjobb időmérteink is (az embersport versenyeit, a főntebbiek kivételével, tekintve) nagyon középszerűek a külföldiekhez hasonlítva.

A legtöbb sportnem azzal a tulajdonsággal bir, hogy fejlesztésére, általánosítására, népszerűítésére a versenyek okvetlenül szükségesek. A versenyek hát nemcsak *szóval* szolgálnak, a mérkőzők ott ke resvén s a győztesek ott találván jutalmat lelkiismeretes idomításukért, a mely sok időt és nagyobb összeget követelt; hanem *eszközüil* is a nemesport fejlesztésére: s ez utóbbi tulajdonságuk, nemzetgazdasági s erkölcsi szempontból tekintve, fontosabb az elsőnél. Kiváltképp *ez okból* kérhetik, várhatják a teljesebb támogatást a kormány részéről ily versenyek rendezői. Csakhogy ha kormánytámogatásról van szó, a ki bir érzékkel a jogos követelmények méltánylására, bir érzékkel az igazság iránt, be fogja látni, sőt be kell látnia, hogy ily esetben valóban jogtalanság a *kizárólagosság* merev alkalmazása a versenyekben való résztvevést illetőleg. Az embersport által nyújtott gyakorlati hasznok egyik legnagyobbika a védkötelezettség terén nyilvánul: a sportot üzö ifjuság tagjai közül sokkal többen alkalmasak a besoroztatásra, mint a sporttal nem foglalkozó fiatalság tagjai közül! ez okból az államra kívánatos, hogy ne csak az ugynevezett uriosztály, hanem a köznép ifjai is szorgalmasan üzzék a sportot. Mindenesetre óhajtandóbb ugyan, hogy inkább az első, mint az utóbbiak (ha kénytelenek volnánk kettőjük között választani) fejlődjenek; mert a tisztek az első sorából kerülnek, míg az utóbbiak csak a legénység zömét szolgáltatják: de, ha csak elérhető, arra kell törekednünk, hogy a nemes sport gyakorlása az alsóbb társadalmi osztályok tagjainál is minél nagyobb elterjedésre találjon.

Erre nézve pedig a legalkalmasabb eszköz: minél több verseny tartása.

A szemléleti módszer alkalmazása a legáltalánosabb, legfényesebb diadalokat üli iskoláinkban; föltétlenül illik e módszer a sportra is; minél többen és minél gyakrabban nézhetnek meg sporsversenyeket, annál számosabban és annál rövidebb idő alatt lesznek az illetők a sport hívei.

Az embersportok nemcsak a mérkőzőkben, hanem a legtöbb nézőben is nagymérvű becsvágyat keltenek; vagy ha az már égett, azt lángolóvá szítják: *győzni ily versenyekben*. A műveltség bizonyára erősen fokozza e vágyat; de azért nagy hiba volna, e vágy létezését tagadni a társadalmilag alsóbbbranguak tagjainál.

A „országos kiállítás“ rendkívül kedvező alkalmat szolgáltat embersportunk jelenlegi állását a külföld érdeklődőinek alaposan bemutatni; de midőn ezt teszszük, nem szabad a *kizárólagosság* elvének hódolnunk.

A bennünket meglátogató idegenekre nézve csak igen kevésé lesznek érdekesebbek ama versenyek, melyek „működővelők“ részére irvák ki, mint azok, melyek „foglalkozásuak“ számára rendeztetnek; mert az idegenek *személyesen* épen nem, *névről* pedig csak esetleg ismervén a mér-

közö „műkedvelőket“ nekik első sorban nem a személy ki és mivolta, hanem a küzdés lefolytának láthatása nyújt nemes sportélvezetet: már pedig a küzdés lefolyásának érdekes volta legkevésbé se függ a mérkőzők műkedvelő vagy foglalkozásu jellegétől.

Honunk embersportot űző egyletei között bizonyos tekintetben az elsőség a „M. A. K.“-ot illeti meg. A kormány is e nézetet vallja; mert a „M. A. K.“ egyedüli sportegyletünk az embersport terén, *a mely már részesült és részesül a kormány által nyújtott anyagi segélyben.* A kormány ugyanis, a klub díjmeinek beszerzési költségeit nagy részben viseli.

A „M. A. K.“ ez elsősege erkölcsi kötelességet, a kormány említett anyagi támogatása pedig erkölcsi és tárgyi kötelezettséget rónak rá: azaz a „M. A. K.“ kötelessége és kötelezettsége bizonyos esetekben *kezdeményezőleg lépni föl.* Ily eset: az országos kiállítás által nyújtott előnyöket sportversenyek rendezésére használni föl.

A „M. A. K.“ tervezett évre következő versenyeket rendez: május 16-án tavaszi viadalát, június 4-én kiállítási viadalt, nyáron (az idő még nincs meghatározva) uszás-versenyeit, ősszel (az idő még szintén nincs meghatározva) pedig őszi-viadalt, a bajnoki gyaloglási verseny itt alig jöhet tekintetbe. A „M. A. K.“ tehát 4, illetőleg 5 viadal sorozattal lépett volna a nyilvánosság elé, a szám elég tekintélyes: s így a mennyiséggel jóformán meg lehetünk volna elégedve; ámde távolról sem állíthatjuk ezt az egyes versenyszámok mind egyikéről, illetőleg kifogásoljuk, hogy több oly verseny nem lőn a viadal sorozatba fölvéve, melyeknek hiánya rendkívül sajnálandó. Reméljük azonban, hogy e fölshozalásunk indokolt voltát belátván s méltányolván a „M. A. K.“ igazgatósága, *mielőtt késő volna,* a jóügy érdekében pótolni fogja az elmulasztottat, azaz viadal sorozatait kiegészíti ama versenyszámokkal, melyeknek azokból, nemzeti sportunk érdekében, hiányozniok nem szabad.

Mindenekelőtt a versenysorozatokat nem eléggé szabatos kifejezéseire, illetőleg az országos kiállítást tekintve, az esetleg mást kifejezni akarókra tesszük meg tárgyilagos megjegyzéseinket.

A versenyrendezés akkor ügyes, ha nemzetközi viadalok kiírásakor kiváltképp oly viadalszámokat vesz föl a versenysorozatba, melyekben a *házigazdák erősek;* s így a diadal remélhető kilátásával nevezhetnek azokra idomíthatnak azokra és pályázhatnak azokban. Ez oly eljárás, a mely ellen a leglovagiasabb fölfogás sem emelhet bármilyenü kifogást. Tessék a „M. A. K.“-nak például, a mesteri módon kitervelt s föllállított versenyföltételeket (az előnykiegyenlítést illetőleg) mintaképpül venni, melyeket a „Magyar Lovar-Egylet“ az idei nemzetközi lóversenyekre nézve szabályul állított föl, hogy azoknak gyönyörű díjait minél inkább biztosítsa hazai istállóinknak.

A „M. A. K.“ tervezett versenyei között *csupán* a június 4-kén tartandó viadalsorozat nemzetközi jellegű. Vajon mi ennek az oka? Hiszen az országos kiállítást már május 1-jén nyitják meg és csak november 1-jén zárják be! Tehát az országos kiállításra hozzánk utazó külföldi sportsmanek meg legyenek fosztva a mind rájuk,

mind rájuk nézve vajmi kellemes lehetőségtől, hogy verseny pályánkon nemcsak június 4-én, hanem a fentebb elősorolt többi napon is mérkőzhessenek hazai erőinkkel.

A tavaszi és az őszi viadalok velociped-versenyeinél, szintugy a kiállítási viadal 1 angolmértföldes velociped versenyénél (VI-ik szám) nem vagyunk tájékoztatva, mily versenyek azok: nyílt, zárt, nemzetközi, klubtagok és hazai testgyakorlati-egyletek tagjai számára kiirt stb. versenyek-e? Ugyanez áll az őszi viadal II-ik (távolsúlydobás), V-ik (804 méter hosszú akadályverseny), VII-ik (109 méter hosszú gátverseny) és IX-ik (ökölvívás) versenysorozati számáról; és az „uszóverseny“ III-ik (150 méteres uszó verseny) számáról. De sőt részben áll ez az „uszó verseny“ I-ső számáról (10 kilométer, nyílt uszó verseny) is; mert a jelző „nyílt“ ezuttal, tekintve a tavaszi viadal IV-ik számának jelzőjét: „nyílt verseny magyarországi testgyakorlati egyletek tagjai számára“, nem eléggé szalatos, nem fejezi ki azt, amit talán (esetleg külföldiek számára is nyílt versenyt) ki akar fejezni.

Sportügyekben a legtökéletesebb szabátosság alkalmazása elkerülhetlenül szükséges; minden sportverseny föltételeinek oly világosoknak kell lenniök, hogy azok semmi körülmény között se lehessenek félremagyarázhatók. Ez okból kénytelenek vagyunk kifogásolni azt az eljárást is, hogy 100 yard = 91 méternek stb. van föltüntetve. Való, 100 yard csak igen kevéssel rövidebb távolság mint 91 méter; ámde mert a „M. A. K.“ eddig versenyeinél 100 yardot = 91.3 méterül számított, ezuttal is *igy* kellett volna cselekednie.

Ezuttal annál inkább figyelni kellett volna e körülményre, mert külföldiek számára is készültek a versenyföltételek; már pedig azok szokva vannak a lehető legnagyobb szabátossághoz. Egyébiránt, egyuttal megjegyezzük, hogy a klub ez ujítást (yardot használni a méter helyett) föltétlenül helyeseljük; mert az angol embersport rendkívül fölötte állván a francziának: helyesebb az első által használt távolsági mértéket alkalmaznunk.

Midenesetre hasznos, célravezető volna, ha a „M. A. K.“ idei versenysorozatai közül azokba (tehát a tavaszi — s az őszi — viadalokba és az uszó-versenysorozatba) is *pótlólag* fölvenne oly versenyszámokat, melyek *nemzetközi jellegűek volnának.*

És midőn ezt cselekszi, arra kell ügyelnie, hogy *versenyjárás és a versenyfutás* (hosszabb távon) *okvetetlenül* képviselve legyenek viadalsorozataiban.

Ajánljuk a klubnak, vegye utánozandó például az ügyes szindarabírók eljárását, a kik rendszeren oly szerepeket irnak, melyek jól illenek ama színésznők és színészek számára, a kik ama színház rendes tagjai, melynél az illető szindarabját előadatás céljából be akarja nyújtani.

A „V.- és V.-L.“ egyik előző számában részletes, hosszabb cikkbeu fejtette ki, hogy támaszkodva ama személyes tapasztalatokra, melyeket a cikkíró a helyszínen tett; támaszkodva ama megbízható értesülésekre, melyeket ő külföldről kapott; s ismervé hazai erőinket: *mily atletai versenyekben* kecsegtet bennünket a diadal indokolt reménye. E viadalok közé tartoznak: a hosszabb távu versenyjárás, a hosszabb

távu (legalább 15 kilométer) versenyfutás, a súlyemelés, a magas rudugrás, a hosszugrás és a magasugrás; továbbá, a hosszabb-távu versenyuszás és a vitorlaversenyek. Sőt a cikkben elő is sorolvák amaz atletáink, kiket a teljes joggal remélhető diadal kilátásával állíthatunk a versenyzőktől várható külföldi sportsmanek ellenébe. A hosszabb távu versenyjárásban kitűnő erőink: *Follinus Árpád, Vessa György* orvostudor és a legutóbbi versenyjárás második beérkezője, a szegedi *Halácsy Antal.* A hosszabb távu versenyfutásban a fiatal *Balogh Dezső* elsőrendű erő. A súlyemelésben *Vörösmarty Mihály* és *Vermes Lajos* kitűnők. A rudugrás jelesei: *Festetics Géza* gróf és *Vermes Lajos.* A hosszugrásban biztosra fogadhatunk *Zalka Zsigmondra* s még nála is biztosabban *Vermes Nándorra.* A magasugrás *Vermes Lajosban* és *Kinsky Nusi* grófban párukat ritkító kiváló atletákat mutat föl. A hosszabb távu (4–10 kilométer lefelé a Dunán) versenyuszásban *Pröckl Leó* és *Kubik Béla* oly rendkívül jó erők, hogy kit sem ismerünk külföldön, a kit ők le nem győznének. Sőt rövidebb távra is állíthatunk oly uszókat, a kik a diadal teljes kilátásával indulhatnának: *Rohonczy Aladárt* és *Pröckl Leót.* A vitorla versenyekben pedig balatoni jelesebb vitorlázóink bizonyára legyőznék külföldi versenytársaikat. A „M. A. K.“ igen nagy hibát követ el, ha oly kitűnő erőt, a minő *Kinsky Nusi* gróf a magasugrásban, nem használ ki *e téren is.* Ily, elsőrendű atletát igen kár, ha csak ez atletikai gyakorlatot illetőleg is, véka alá rejtteni; már pedig a közzé tett viadalsorozatokat szerint a klub ezt cselekszi: mert a nemes grófnak egyedül sík-, akadály- és gátversenyben nyújt alkalmat külföldi versenytársakkal mérkőzhetni és azokat legyőzvé, nemcsak családai, hanem a klub színeinek is nagy dicsőséget szerezni.

A *viszonyokhoz való alkalmazkodás* a siker legbiztosabb eszközeinek egyike; vegye e sarkigazságot a „M. A. K.“ figyelembe. Ha komoly törekvése az atletikát népszerűsíteni, általánosítani, fejleszteni, akkor ügyekezzenek viadalait úgy rendezni, hogy azok nemcsak némely társadalmi körök kis számu tagjainál, hanem a nagy közönségnél is minél nagyobb közkedveltségre tegyenek szert. Nálunk, mint a vidéki városainkban rendezett *általános sportünnepélyek* óriási nagy sikerei bizonyítják, a nagy-közönség *kizárólag* oly sportversenyek iránt érdeklődik, melyek a *műkedvelő mellett a foglalkozásu* (ha ugyan az ugynevezett uriosztályhoz nem tartozó versenyzőket azoknak nevezzük) is nyujtanak alkalmat a mérkőzésre. Tehát czélszerű, kívánatos a sportversenyeknek az *általánosság* jellegét adni, azaz négy-öt versenyszámra, melyek szigoruan sportjellegűek és csupán műkedvelők számára irvák ki, egykét oly versenyszámot venni föl a viadal sorozatba, melyek talán nem szigoruan sportjellegűek és foglalkozásuak részére nyitvák.

A „Magyar Lovar Egylet“, összes sportegyleteink legelőbbkelője, vajmi jó példát mutat e tekintetben: lóversenyein az uri lovasok versenyei mellett helyet kapnak a *földművesek versenyei is.* Ezt a jó példát rendkívül nagy sikerrel követték a hatvanas évek regatta rendező-bizottságai: az

akkori, nemcsak sportsikerü, hanem egyuttal pompás külső sikerü (rendkívül nagyszámu nézők) regatták *legnépszerűbb* versenyszámait a pengő aranyokból álló diju szandolinversenyek s a pénzdiju molnár-, halász- és hajóversenyek alkották.

Ezt a jó példát szintén pompás eredménnyel követte a „Balaton-Egylet” sportszakosztályána¹ és a Stefánia-egylet (tavaly: „Balatoni Vitorlázó-Egylet”) versenyrendező bizottsága; mert az első nem szigoruan sportszerű versenyszámokat is vett föl versenysorozatába; az utóbbi pedig komoly versenyek kivül ugynevezett *tréfás versenyeket* (foglalkozásuak számára) is. És nagyon távedne bárki is, ha azt vélné, hogy a versenysorozat *e kibővítése* talán ártott a nemes sportnak. Sőt inkább! E kibővítés, a versenyek *ez általánosítása* által az illető sportegyletek azt a szép jogot szerezték meg maguknak, hogy így szólhassanak a kormányhoz: „Versenysorozataink bizonyítják, hogy arra törekszünk, hogy műkedvelő sportmanjeinken kivül a foglalkozásuaknak is nyujtsunk alkalmat hasonló jellegü versenytársakkal való mérkőzésre. Minthogy ez által nemcsak *egy* társadalmi osztályok tagjainak, hanem az *összes* társadalmi osztályokhoz tartozóknak szerzünk alkalmat egy vajmi hasznos teren mérkőzni, *ez általánosságna* tesztünk hasznos s így érdemesek vagyunk az országnak nemcsak *erkölcsi*, hanem *anyag* segélyére is.”

Röviden összefoglalva, következőket ajánlunk a „M. A. K.” idei viadalait illetőleg:

1-ször, egészítse ki a klub e viadalainak versenysorozatát olykép, hogy *minden* viadalnapra legyen nemzetközi-verseny is kitűzve;

2-ször, okvetetlenül írjon ki legalább távgyaloglási és távfutási nemzetközi versenyeket;

3 ször, vegyen föl viadalsorozataiba legalább is egy-egy versenyt foglalkozásuak részére;

4-szer, határozza meg szabatosan némely viadalának föltételeit;

5 ször, alkalmazza a totalisatort összes viadalainál.

Ha ez öt pontban a „M. A. K.” szerény tanácsunkat követi, folyó évben rendezendő nyilvános viadalai *minden* tekintetben pompásan fognak sikerülni: mert a klub kitűnő erők fölött rendelkezik; külföldi sportmanek résztvevése e viadaloiban már is biztosítva van; a foglalkozásuak mérkőzése a nagy közönség vajmi számos körét nagyon érdekelné; a kifogástalan módon körülírt versenyföltételek a klub tekintélyét fokoznák; a totalizator pedig napjainkban az a varázshatásu intézmény, a mely a versenyek *minden* irányban való sikerének legelső föltétele.

Lótenyésztés és versenyek.

Szolnoki versenyek 1885.

Vasárnap június 7.

I. Eladó verseny. 600 frank Egyleti diju. Futhat minden 4 éves és idős félvér ló, mely soha üzleti idomárnál nem volt és más mint katonatiszti-, vadász- vagy magán-versenyben nem indult. Táv 1600 méter. Tét 5 frt. A nyertes 800 forintért árverés utján eladó.

II. Szolnoki-dij. 1200 frt. (Aláírás utján) Futhat egyleti tagnak minden 4é és idős félvér ló, mely soha üzleti idomárnál nem volt és más mint katonatiszti-, vadász vagy magánversenyben nem indult. Táv 2000 méter. Tét 10 frt.

III. Mezei gazdák versenye.

IV. Gátverseny. Államdij 600 frank arany. Futhat minden magyar honpolgár tulajdonát képező 4é és id. mén és kancza, mely egy év óta üzleti idomárnál nem volt Táv 2400 m. Tét 10 frt.

V. Akadályverseny. 800 frank (melyből 400 állami és 400 egyleti diju). Futhat minden 4é és id ló, mely soha üzleti idomárnál nem volt és más mint katonatiszti-vadász- vagy magán-versenyben nem indult. Táv 4800 meter. Tét egyleti tagoak 10 frt, nem tagnak 20 frt.

Általános határozatok.

1. Minden verseny urlovasok (versenyszabály 83. §.) által színekben vagy egyenruhában lovagolandó. Lovasok, kik más mint katonatiszti-, vadász- vagy magánversenyt nyertek 2 kilóval több.

2. Minden nyerevényből 5% vonatik le az egyleti pénztár javára.

3. A nevezések Kerekes Géza egyleti titkár urhoz Szolnokra intézendők.

4. Nevezési zárlat és árbejelentési határidő június 3. déli 12 óráig.

A bécsi tavaszi versenyek husvét hétfőjén vették kezdetüket a közönség rendkívül népes részvétele mellett. Közel tizezer ember sereglett össze az első napon s a főnemesség és a sportvilág nagy számmal volt képviselve a kiválóan érdekes s nem egy meglepő eredményü versenyen. Az udvartól több főherceg jelent meg s a bécsi sportmanek számát a Budapestről felrándultak szaporították.

Mindjárt a megnyitó verseny meglepetéssel kezdődött. Fáy Halász-Gida „Kétes“-e ugyanis egy lóhosszal könnyen győzött 8 vetély társa ellen, elnyerve a 800 frtos dijuat. A Duna versenyben Mr. Prince „Patria“ nevü kanczája félhosszal győzött. — Igen érdekes volt a gátverseny, melyben ismét Fáy Halász G. ló, a „Munkás“ lett győztes Baltazzi Hektor urlovas által lovagolva.

A többi eddig megtartott versenyek is igen sikerülteknek mondhatók, melyekről azonban legközelebbi számukban fogunk bővebben megemlékezni. . . . A pályán a csendes tavaszi eső sokat javított, úgy hogy e tekintetben az egész tavaszi meeting alatt nincs kivánni való hátra.

Az összes versenyeket s az általános eredményt azonban csak valamennyi versenynap lefolyta után méltathatjuk s a kezdetből ítélve reméljük, hogy ez alkalommal majd csak a legjobbat mondhatjuk el.

A prágai versenyeket is ugyanazon napon kezdték mint a bécsieket: husvét-hétfőjén. Közönség itt is igen szép számmal volt. Az 1000 frtos államdiját Söllinger kapitány Fortuniója nyerte el könnyen egy ló hosszal. A nap legértékesebb futamát az ő felsége által adott Kladrubi dijuat (2000 frt) szintén Söllinger kapitány 3 éves Kunst nevü kanczája nyerte. Az akadályversenyben Jekey A. kapitány Atheist-je lett győztes két ló hosszal. A második versenynap futamai kevésbé érdekesek és látogatottak voltak.

A Société d'Encouragement Franciaországban ez évre 1.937,500 frankot tűzött ki versenydíjakul. Ebből esupán Párisra és Chantillyre 185 diju esik 1.469.000 frank összegben. A maradvány a vidéki versenyhelyekre osztatott föl.

V a d á s z a t.

A gödingi idei parforce-vadászat bezarult a tizedik napi szarvas-vadászattal. Király ő felsége, tekintettel arra, hogy az utolsó nap a nagyhétre esett, nem jelent meg a meetnél azonban kifejezte a master gróf Esterházy Miklósnak méltányló elismerését és köszönetét a saison fényes lefolyásáért, a melyben valóban átlag jó sőt egyes kitűnő vadászatok is voltak. Az utolsó találkozás kedden Luschnicznál volt. 26 úr és delnő jelent meg a zárnapon, melynek igen szép tavaszi idő kedvezett. A vadászatnak hallali nélkül történt befejezése és egy órai lovaglás után a társaság Gödingbe érkezett, hol mielőtt e vonattal Bécsbe visszautazott volna, a masternek az élvezetes vadászatokért a legmelegebb köszönetét fejezte ki. E zárnapon résztvettek a vadászatban: a master gr. Esterházy Miklós, hg. Esterházy Miklós, gr. Draskovich néjével, Kinsky Zdenko, Larisch Henrik, Eszterházy Ferencz, Kinsky Rudolf Keresztély, Berchtold Lipót grófok s többen.

Az erdei szalonkák huzásának befejezése után összevetve a tudomásunkra jutott vadászatok, az össz-eredményt kielégítőnek mondhatjuk. Most tehát nincs egyéb hátra mint várni és bizni az ősz huzás nagyobb s kereiben.

Gr. Károlyi Viktor pusztateremi erdejében tartott hajtóvadászatokon lövetett összesen 80 drb erdei szalonka. A vadászatban részt vettek: gróf Károlyi Tibor, gr. Degenfeld Gusztáv, Gencsy Bertalan és Latinovics László urak s az erdészeti személyzet.

Az országos kiállítás vadászati csoportjába tett eddigi bejelentések számra nézve nem a legkedvezőbbek. Annál örvendetesebbek azonban a kiállított tárgyak ritkaságára és becsére nézve. Sajnos, hogy főuraink oly kevesen vannak képviselve, pedig ők volnának hivatta hazai vadásztunkat magasabb fejlődésében feltüntetni. Reméljük azonban, hogy még számos új bejelentés fog beérkezni, márcsak azért is, mert még mindig elfogadnak jelentkezéseket.

A budapesti ebkiállítás, ha az országos bizottság által ez irányban legutóbb kibocsátott felhívás nagyobb érdeklődést nem kelt, igen szerényen fog kiütni, a mi annál sajnálatosabb, mert a bécsi ebkiállításon a magyar tenyésztők tekintélyes számmal vannak képviselve. Eddig mindössze 12 kiállító jelentett be 25 ebet. A nagyobb bejelentések közül felemlítjük Migazzy Vilmos grófét, ki 4 vidra ebet fog kiállítani, Hanay Zoltánét, ki három telivér angol pointer-t küld fel, köztük a kitűnő Syke-t és Károlyi Gyula grófét, ki két hannoveri vérebet állit ki.

A bécsi ebkiállítást husvét napján nyitották meg. A kiállítás gazdagnak nem mondható mert nem minden fajta ebből vannak példányok. Ujdonságképen a fekete pointeret említhetjük fel, melyeket azonban a jury nem akar elismerni pointeréktől. A látogatottság közepes.

§ Vadászmeister, körvadász vagy **urasági vadász** állást keres egy szakember, ki kisebb erdőterületen **független kezelő erdész** is lehet. Az illető a vadászati mesterséggel kapcsolatos minden nemű dologhoz alaposan ért és bár nem akadémiai, de azért igen **képzett erdész**. 36 éves, nős, gyermektelen. — **A vagyonos arisztokraczia** figyelmét a Szemle szerkesztősege bátran föl hívja az itt ajánlkozóra, ki nemcsak szakképzettsége, tiszta jelleme és finom modoráról, de kiváló műveltségéről és szakmája irodalmában való kitűnő jártasságáról is ismert a nagy közönség előtt, és előttünk különösen, mert lapunknak a Szemle nek kedvelt dolgozó társa. Bővebb értesítést ad a Szemle szerkesztősege Budapest, lövész-utca 5.

Atletika.

— Rovatvezető: *Vermes Lajos.* —

A magyar atletikai klub nyilvános viadala
1885. május 17-én (vasárnap)

d. u. fél 3-kor.

I. Távverseny. Nyíltverseny. Résztvehet minden magyar testgyakorló és sportegylet működvelő tagja. Győztes, ki 30 percz alatt legnagyobb utat (legtöbb kört) hagy hátra.

II. Kezdők vasparipa (bicycle) versenye. Nyíltverseny. Távolság: 1609 m.

III. Sulydobás magasba. Zártverseny. Résztvehet a M. A. C. minden tagja.

IV. Bajnoki távolugrás. (Harmadik vetélkedés.) Védő: Gr. Kinszky Nusi bajnokjelölt.

V. Gátverseny. Zárt verseny. Táv: 320 m. pályát egyszer) 10 gáttal 25 cm. magassággal.

VI. Magas ugrás. Nyíltverseny.

VII. Elnökségi díj. (Sik futás) Zártverseny Táv: 913 m.

VIII. Nagy vasparipa (bicycle) verseny. Nyíltverseny. Távolság 6436 m.

IX. Nemzetközi akadályverseny. Nyíltverseny.

X. Sikverseny. Zártverseny. Távolság 1609 m.

XI. Atletikai gyakorlatok, Mügyakorlatok, magán versenyek, suly-emelések, birkozás.

XII. Tanulók versenye. Táv 320 méter.

XIII. Vigasz-verseny. (Futás síkpályán)

A viadal Budapesten, a M. A. K. Ludovica-akadémiai rendes verseny-pályáján (Orczykert) 1885 május 17-én d. u. 2 óra 30 perczkor fog megtartani. A nevezési határidő május 9. este 8 óra, a Magyar Atletikai Club titkárságához Budapesten (üllői ut 7. sz. I. em. 2.) A viadal bármely időben is megtartatik.

Dessewffy Aristid,
alelnök.

Vermes Lajos,
titkár.

Országuti versenyek. Több atletika értékes fogadásokat a ánlott fel azok részére, kik a Budapest és Gödöllő közötti távolságot (24 k.) 2 órán belül futják meg. Elnök gróf Festetich Pál, versenybírók Vermes Lajos és Kaszás István, idő és ut mérő Vuits István. Futva Gödöllőre elsőnek Halácsy Antal 1 ó. 55 p. alatt érkezett meg. Olteamu Sándor 2 óra alatt. Visszafelé jövet Gödöllőről Budapestre vasparipa és gyalogló versenyek tartattak. Vasparipá-

zásban Vermes Nándor lett első 51 percz alatt, e napon másodizben lett győztes. — Gróf Festetich Pál, Kaszás István, Vuits István ciklisták Aszódon, Hatvanon, Gyönnyösön keresztül Nyiregyházára indultak el.

Éjjeli versenyjárás. Az „Achilles“ egylet több tagja f. évi márcz. 29-én nagy értékű sportversenyeket tartott. Versenybíró: Vermes Lajos volt. A gyaloglókat Gevsányi Gyula, Vida János és Vermes Nándor vasparipások követték. Első lett Sasváry Ferencz, a Budapest Hatvan közötti távolságot 16 óra és 57 p. gyalogolta be. Második Geiff József, harmadik Kiss Ferencz. Indulás esti 9 órakor történt.

Budapesten új tornaegylet van alakulóban; a tornászatot mint sportot fogja tekinteni.

A szabadkai tornaegylet f. hó 5-én nagy versenybizottsági ülést tartott, mely alkalmával a palicsi versenyek sorrendje is megállapított. A versenybizottság elnökévé Jankovits Aurél főispán lett. A részletes prozozicziók elfogadtattak és a 100 m. uszás továbbá az 1600 m. síkfutás nemzetközi versenyeknek fogadtattak el. A 100 m. uszás 1 p. 35 mp. belül, a síkverseny pedig 4 p. 45 mp. belül teendő meg. Mindkét versenyben az első nagy aranyérmert nyer.

A „Budapesti kerékpár-egyesület“ f. hó 14-én rendes közgyűlést tartott. Az évi jelentésből kitűnik, hogy az egyesület 144 taggal rendelkezik, évi bevétele 1272 frt 9 kr. volt. — E közgyűlés legnevezetesebb tárgya a „Magyar veloczipéd-szövetség“ volt, az előmunkálatok végzésére bizottság küldetett ki, elnöke Kosztovits László, titkár Vermes Lajos. Hiszszük, hogy az önálló magyar veloczipéd-szövetség a bécsi május 3 iki összes osztrák-magyar egyletek értekezletén, a szövetség tekintélyének megfelelő állást fog elfoglalni.

Ehrlich János, f. é. márcz. 29-én elindulva Budapestről, Szombathely, Grác, Bruck, Bécsen keresztül vasparipázott és ápril 7-én megérkezett.

ÁLTALÁNOS SZEMLE.

UDVAR és ARISZTOKRACZIA.

A királyné ő felsége Mária Valéria főhercegnővel együtt jelenleg Heidelbergában tartózkodik. A város mellett egy igen szép kerttel körülvett kastély van számukra kibérelve. Délutánonkint rendszeren kirándulnak a vidékre; a királyné gyakran lóháton is, mert egészsége már megengedi a lovaglást. Heidelbergában e hó végéig, vagy május elejéig maradnak s azután Bécsbe térnek vissza, utjukat Münchenen keresztül véve, a hol látogatást tesznek Gizella főhercegnőnél.

Lipót belga király 50-ik születés-napja alkalmából rendezett ünnepélyességek igen fényesen sikerültek. Rudolf trónörökösét és fenséges nejét őszinte lelkesedéssel fogadta a közönség a belga fővárosban.

Károly svéd királyi herceg, ki Konstantinápolyban súlyosan megbetegedett, már teljesen veszélyen kívül van.

Lipót toszkanai nagyherceg hosszabb tartózkodásra Bécsből Fiuméba utazott.

Az aranygyapjas rend szokásos husvéti diszmissége husvét vasárnap délelőtt volt a bécsi burgtemplomban. A misét Vannutelli pápai nucezius

tartotta fényes segédlettel. Jelen voltak, ő felsége a király, Rezső trónörökös, továbbá a főhercegek közül mindazok, a kik az aranygyapjas rendnek tagjai, u. m. Lajos, Viktor, Ferdinand, Károly Salvator, Lipót Salvator, Figyes, Jenő és Vilmos főhercegek. A királyt, ki maga is az aranygyapjas rendet viselte, Mondel báró főhadsegéd és a legidősebb rendlovagok kísérték.

Berchtold László gr. nyitrámegye volt főispánja Döblingben 55 éves korában elhunyt. A boldogult arisztokracziánk egyik legtevékenyebb tagja volt a közügyek terén. Ifju korát a hadseregnél töltötte. Az alkotmányos aera kezdetén a politikai pályára lépett és tizenkét évig volt tagja a képviselőháznak. Majd Nyitrámegye főispánjává neveztetett ki, hol a hazafiatlan üzelmek elfojtása s a megye zilált viszonyainak rendbehozatala által kiváló érdemeket szerzett magának. Berchtold gróf öt gyermeket hagy hátra. Az elhunytat Döblingből a surányi családi sírboltba szállították.

Házasság: Szent-miklósi és óvári Pongrácz Vilmos gróf kir. kamarás f. hó 8-án vezette oltárhoz a budapesti egyetemi templomban Huszár Gabriella urhölgyet, Huszár István, orsz. képviselő leányát. A diszes esküvőn arisztokracziánk számos kiváló tagja vett részt. A templomot déli növényekkel ékesítették fel s a meghívott vendégek fényes öltözékeikkel keltettek feltűnést.

Eljegyzés: Forgách Béla gróf eljegyezte Thassy Etelka urhölgyet Thassy Gyula nagybirtokos leányát.

Halálozások. Forgách Antal gróf e hó elején elhunyt Losonezon 67 éves korában. A kiválóan dinasztikus érzelmű főúr hazánk egyik legrégebbi főnemesi családjának volt tagja, a mennyiben nemzetsége és Árpádok idejéig lenyulik. — Bolza András grófné f. hó 4-ikén elhunyt Bécsben.

EGYHÁZ.

A pápa ő szentsége az elmúlt napokban gyöngéledett, a mennyiben régibb csuszos arczbántalma megújult s azonfelül álmatlanságban is szenvedett. Legújabb értesülésünk szerint azonban ő szentsége már jobban érzi magát s állapota nem ad komoly aggodalomra okot.

A Vatikánban szép és kegyeletes ünnepet fognak rendezni a jövő hó elején. VIII. Gergely pápa Rómába való vissza érésének nyolczszázadik évfordulóját, a pápaság fénykorának és világi hatalmának ezen születésnapját fogják megülni. Az ünnepélyt egy a vatikáni főpapság köréből alakult bizottság rendezi.

Pannonhalmán f. hó 9-ikén történt a kijelölés a főapáti méltóságra. Első helyre Vaszary Kolos győri főgimnáziumi igazgató, másodiknak Rosmanith Rikhard perjel és harmadik helyre Füssy Tamás a szt. István társulat igazgatója jelöltet ki. Nincs okunk kételkedni hogy ez alkalmával is úgy, mint eddig, a királyi kinevezés az első helyen jelölt s érdemekben gazdag fé-fínt ne emelje a főapáti székbe.

Samassa József, egri érsek az aranyos-maróthi róm. kat. leányiskola részére 8000 forintos alapítványt tett. A nagylelkű főpap már eddig is fizetett egy osztálytanítót, az iskola építéséhez is hozzájárult 1200 forinttal, a most épülő kisd-ovóra pedig 300 frtot adományozott.

Egyházi kinevezések. A pozsonyi társas káptalannak üresedésben volt három kanonoki stalluma, a nagyszombati társaskáptalannál kettő. E helyek a hercegprimás fölterjesztésére következöleg töltettek be. Pozsonyi kanonokok lettek: Mally József, (jelenleg Pázmány-intézeti alkormányzó), Kubriczky András esperes és taksonyi plébános, és Csáky Károly gróf esztergomi plébános. Nagyszombati

kanonokká: Homolay, (eddig az esztergomi papnövélő intézet egyik előjárója) és Schultz János (eddig esperes-plébános.)

Schill Athanáznak, a cisztercita-rend szent-gotthardi apátsága perjelének a király a közoktatás és a közügyek terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

HADSEREG.

A hadi lövésziskola idei tanfolyama május 22-én kezdődik és augusztus végéig fog tartani. A vezetéssel a második hadtestparancsnokság van megbízva. A tanfolyam főizagatója Kurz Károly ezredes, a 17. vadász zászlóalj parancsnoka lesz. Hat ideiglenes tanszékot állítanak fel, a melyeken a kézi és nehéz fegyverek szerkezetéről, a nevezetesen a ujtá okról és a külföldi hadseregek lövészet-i viszonyairól fognak előadásokat tartani. Ezen tanfolyamra minden gyalogezred küld a maga tisztikarából legalább egy hallgatót, némelyik többet is. Eddig 1 törzstiszt és 178 hadnagy van hallgatónak kijelölve.

Az Albrecht főherczeg ő fensége védnöksége alatt álló tiszti betegsegélyző egyesület enöksége az idén husz ingyenes helyre nyit pályázatot a Franzensbadi fürdőben. Az illető betegek ezen kedvezményél fogva teljesen ingyenes ellátást és gyógykezelést nyernek. Pályázhatnak a közös hadsereg, a tengerészet és mind a két honvédség tisztjei a IX. rangfokozattól lefelé. A folyamodványokat a 9. hadtest parancsnokságához kell intézni, orvosi bizonyítvánnyal támogatva.

Potier báró elfogátása, a melyel a napi sajtó oly nagy port vert föl, téves gyanun alapul. Legalább a legujabban kiderített körülmények erre mutatnak. Mindenesetre hiba volt a nagy zajjal a szóban forgó egyéneken kívül a tisztikar reputációjának is ártani.

Kinevezések: Rosszovszki Julián a 3. hadtest műszaki parancsnoka a katonai technikai akadémia igazgatójává, Bernhart Pál ezredes a 31. gyalogezred parancsnokává nevezettek ki.

Elhunytak: Saar Henrik báró ezredes az 5-ik ulánus ezredben, Herzog Lajos ezredes, Grachegg Gusztáv alezredes.

A most folyó francia-kinai háboruban Kina a legujabb kimutatás szerint hajóhadából 12 hadihajót, 1672 tengerész katonát és 89 ágyut (többnyire Krupp félek) vesztett.

IRODALOM.

Örömmel emlékezünk meg egyik jelesebb írónőnkéről, kinek lantja egy idei halgatás után újra megszólalt. Ez *Malvina*, családi néven: Gróf O'Donnell Henrikné született *Tarnóczy Málvina*. A költőnő, ki mély érzelmű gyöngéd dalaival s még különösebben hazafias költeményeivel mindjárt első felléptekor méltó feltűnést keltett s mint színműíró és zeneszerző is nem közönséges tehetségnek adta jelét, («A férfi gyűlölk» operette 3 felv. «A falu csodája» népszínmű) most is egy új operettet fejezett be e cím alatt. «Egy éj a csár palotájában», mely legközelebb színre kerül. Melyik színpadon, azt még nem árulhatjuk el. Mint dalköltőnek jellemzésére idézzük egy hazafias költeményéből e szép sorokat?

„S élve halva, úgy segéljen
Bennünket istenünk:
Mint a hon javára élünk,
S hozzá hivek leszünk.“

Egy akol egy pásztor

vagy

Ezer esztendő.

Ennek a csodálatos és sok tekintetben érdekes könyvnek a szerzője ismeretlen. Tehát nyiltabb és őszintébb ismertetést és ítéletet provokál.

Bizonyos előítélettel és elfogultsággal vettük kezünkbe, mert már olvastunk volt felőle pár lapban kritikát, a mi nagyon kedvezőtlen volt. Egyszerűen képtelen ábrándok könyvének nevezték s komolyabb ítéletre nem méltatták.

Mi sem mernők azt a mai idő szemüvegén át különösen gyakorlatinak nevezni, de némileg mégis méltányolnunk kell, mert igen nemes czélt tűzött ki magának: az emberiség boldogítását — és pedig az egész mai társadalom újjáalakításával.

És az öreg ur — mert szerzője nyiltan annak nevezni magát — e nagy reformot nem véres módon fegyverrel, hanem békés uton az egyesülés és az egyenlőség által akarja keresztül vinni. A terv egész új alapokra fekteti a világot, melynek az egyenlőség és az egynyelvűség (latin) folyton örök békét ígér. A föld egyes telepekre oszlik s abban a lakosok erényes és munkás étellel folyvást az erkölcsi tökély felé törekednek, a kommunizmus megvalósul. Senkinek külön vagyona nincs, minden mindenkié. Mindenki el van benne látva minden szükséges dologgal, csak hogy megkei dolgozni érte. A nélkül nem tűrik meg. A jövő e társadalmának herékre és dologtalan nagy urakra nincs szüksége, ott mindenki egyenlő és mindenki annyit eszik a mennyit dolgozik, vagy a mennyi idős. Harmincz esztendeig két tálból álló bors nélküli ebéddel kell beérni mindenkinek. De harmincz esztendőn túl már három, negyvenen túl négy, ötvenen túl már öt tál ételt kap s hozzá egy félliter bort. Szóval Plátó bölcsességével és Arisztoteles képzelődésével alkotja meg az új világot. Annyi új, merész és eredeti gondolat van benne, hogy bátran ajánlhatjuk átolvását a gondolkodni szerető közönségnek. Csupán egy hibát fedeztünk fel benne. Szerzője ezer évre teszi megvalósulását. Ezt mi kissé keveseljük s azt hisszük, hogy 15—20 ezer esztendővel több kell hozzá.

«Cyprus levelek» cím alatt dr. báró *Staudach* Adolf megindítólag bus versekben panaszoja el a sors kegyetlenségét, mely őt rövid napok alatt imádva szeretett feleségétől és két kis leánykájától fosztotta meg. A vigasztalhatatlan férj és apa a költészetben keresi a vigasztalást s igazán megindító mély keservvel és vigaszt nem ismerő szomorúsággal siratja elhunyt kedveseit, — s minden reménysége csak a vallásban van, mellyel bánatos szíve csordultig van eltelve. A búbanat és a vallásosság jellemzik nyomtatás alá rendezett kötetét, mely közelebbről fog megjelenni. Költeményei közül mutatványul közöljük e bus sorokat:

Temetőben.

Nem az busit, hogy eltemettelek,
Nektek nem fáj már semmi se . . .
Az fáj, hogy titeket túl éltelek
S szívem meg nem repedhetett.

Most bánat s bu távol van tőletek,
Mind itt maradtak én nekem.
Ti boldogok! . . . S még is felettetek
Szomorkodik szeretetem! . . .

A trónörökös ő fensége ígérte adta, hogy a magyar hírlapírók nyugdíjintézetére javára kiadandó albumba legutóbbi keleti utazásáról cikket fog írni.

Jókai Mór befejezte a „Fekete gyémántok“ című regényének dramatizálását.

„Haladás és kereszténység“ cím alatt egy igen jeles művelődéstörténeti tanulmány jelent meg, dr. Kereszty Géza hittanár tollából. A szerző a történelemmel igazolja a kereszténység polgárisító erejét. Tárgyán kívül választékos irálya az, mi e munkát kiválóan becsessé teszi.

SZINHÁZ.

Az operaházban a napokban hozták színre „Aidá“-t először az új házban. Az új, fényes díszletek és jelmezek lényegesen fokozták a sikerült előadás által előidézett hatást. Turolla Emma mellett különösen Bartolucci kisasszony tűnt ki, ki a közönség nyilt jelenetben is kihívással jutalmazott. Bignio Amonastroját egyik legkitűnőbb alakításai közé kell sorolnunk.

A népszínházban még mindig az „Ördög pirulái“ járja és pedig oly sikeresen, hogy eddig valamennyi előadást telt ház nézett végig. — Az olasz opera előadásaira már folynak az előkészületek. A „Trovatore“ szerepkiosztását már megküldte az impresszarió s e szerint Manricot Mierzwinsky, a most élők közt a legkitűnőbb tenorista, Leonorát pedig Lucca Paulina fogja énekelni.

A várszínházban az ujonnan szerződött drámai színész nő Hunyadi Margit „Fedorá“-ban lépett fel először. Nehéz szerepét sikeresen alakította, úgy hogy első felléptéről itélve szerződtetését határozott nyereségnek mondhatjuk.

Új magyar operett. Az „Eleven ördög“ szerzője, Konti József új operetten dolgozik, melyhez Csiky Gergely írja a szöveget. A darab a török hódítás idejében játszik s alkalmasint ősszel kerül színre a népszínházban.

Molnárné-Kocsiszovszky asszony hosszas, másfélévi betegsége után a napokban lépett fel ismét a nemzeti színházban a „Váljunk el“ Cyprienjében. Pályatársai és a közönség egyaránt zajos tüntetéssel fogadták a kitűnő művésznőt, kit eddig oly nehéz volt nélkülözniük.

Tihanyi Miklós a népszínház egyik legjelesebb színésze, ki kitűnő humorával annyiszor megnevetette a főváros közönségét, a mult hó utolsó napján elhunyt. Temetése az írói és művészi körök s a nagy közönség részvéte mellett ment végbe. Árvái javára a napilapok gyűjtést indítottak.

MŰVÉSZET.

A pozsonyi művészeti egyesület e hó 12-én tartá alakuló közgyűlését, miután már háromszáznál többen jelentkeztek tagokul. Az alapszabályok helybenhagyatásáig Esterházy gr. főispán és Mergl polgármester elnöklété alatt bizottságot küldtek ki, mely az ügyek elintézésével bízott meg.

Tihanyi elárvult családja javára a népszínház tagjai e hó végén előadást rendeznek. A népszínház primadonnáin kívül Blaha Lujza asszonyt is fölkérik a közreműködésre. Az előadást az operaházban szeretnék megtartani oly napon, a melyen nincs operai előadás.

Beliczay Gyula kiváló tehetségű zeneszerző hazánkfia Hennoverában az ottani kamara-zeneegylet estélyén nagy feltűnést keltett egy vonós-négyes számára írt „Adante“-jával.

A nemességnek, a gentrynek lapja a Szemle.

A *Szemle*-t a legelőkelőbb uri osztály számára szerkesztik gr. Zichy Imre és gr. Kreith Béla.

Társadalmi és irodalmi közleményeink érdekességét azzal növeljük, hogy mind-e, valamint *illusztrált* sport-közleményeinket is a legelőkelőbb osztály tagjai írják. *Gazdasági rovatunkban* nagyobb szabású vállalkozásokat, eszméket és hasznos apróbb ismertetéseket és *képeket* adunk. *Általános szemle* című rovatunkban iparkodunk ugyan-csak az *előkelő uri közönséget* érdeklő eseményeket az udvar, egyház, arisztokrácia, a hadsereg, a *nemzeti kaszinó* és orsz. *gentry kaszinó*, művészet, zene, színház, tudomány és irodalom stb. köréből közölni.

A *Szemle* a nemzeti önállóság, az ősi erkölcsök, a hazafiúi erények előmozdításának hirdetője kíván lenni. Felkérjük tehát a hazafiasan gondolkodó előkelőbb közönséget, hogy e törekvéseinket támogassák. *A nemességnek, a magyar gentrynek érdekeit* igazán csak a *Szemle* támogatja.

A mai szám megjelenéseig irtak a *Szemle*-be:

Alapi Salamon Tódor, — *Balázs Sándor*, — *Barcsay János*, — gr. *Batthyány Tivadar*, — *Beniczky Gyula*, — *Buda Adám*, — *Chernel István*, — gróf *Esterházy Pál*, — dr. *Farkas Mihály*, — gróf *Festetics Géza*, — *Hanvay Zoltán*, — *Neczpáli J. Justh Zsigmond* (Párisból), — báró *Kemény Béla*, — *Lakatos Károly*, — gróf *Majláth Józ. K.*, — gróf *Migazzy Vilmos*, — *Majtényi Lajos*, — *Mikszáth Kálmán*, — báró *Nyáry Gyula*, — *Orczy Gyula*, — *Porzsolt Kálmán*, — *Reviczky Gyula*, — l. if. gróf *Teleki Sándor*, — *Vajda János*, — ifj. báró *Vay Miklós*, — *Vermes Lajos*, — gróf *Zay Miklós*, stb.

A *Szemle*-ben nagy súlyt fektetünk *Nővilág* című rovatunkra, melyben hölgyeinket érdeklő cikkeket és *képeket* közlünk. A kéthetenkénti szép *képeket* tartalmazó *Szemle előfizetési ára* negyedévre 2 frt 50 kr., fél évre 5 frt.

Az új negyedév most kezdődik.

Gróf *Kreith Béla* és gróf *Zichy Imre* szerkesztők és kiadók.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:
Budapest. Lövész-utca 5. szám.

Kép- és könyvedvelőknek!

Bauer Sándor

ujjonnan berendezett ódonkönyvészetében és képkereskedésében

sugárut 56. sz.

mindennemű könyvek, zenedarabok, valamint egész könyvtárak, továbbá olajfestmény, aquarell és kézrajzok, régi aczél-metszetek és fametszetek, úgy építészeti rajzok, a lehető legjobb áron megvételnek és igen jutányosan eladatnak.

Steinbach Sándor

kárpitos, diszitő és butorgyáros

Budapest,

Ferencz-József-tér 6. sz.

az Európa szállóval

és lánczhiddal szemközt.

Több száz szoba asztalos- és kárpitos-butor folytonos készletben van.

Képes árjegyzék ingyen.

Fióküzlet: KECSKEMÉTEN.

Deák Antal

kefe és ecsetgyáros,

Budapest, V. Nádor-utca 17.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe dusan berendezett saját gyártmányu üzletét.

Megrendelések kizárólagosan fenti cím alá intézendők.

Nyomdászok számára készletben tart nagymennyiségű nyomdai keféket jutányos áron.

Haladás a világitásban!

A szobavilágítás terén legújabb a kizárólagosan szabadalmazott

Brillant-Sultan-kiviteli-Petroleum,

mely kiváló tisztasága, fehér színe tökéletes szagtalan volta, takarékos égése, rendkívüli fényerő és teljesen veszélytelenségénél fogva gyors közkedveltség és igen nagy elterjedtséget vívott ki.

Egyedüli elárúsító helyiség:

Budapest, V. Fő-ut 32. sz.

A „sultánnő“-höz.

Gondos szétküldés vidékre nagyban és kicsinyben; ugyanitt valódi legfinomabb amerikai petroleum is kapható. 1 liter 18 kr.

Tisztelettel

Guthard Antal.

Lengyel Lajos

férfi- és gyermeklábbeli raktára

Budapest, Múzeum-körút 15. sz.

Ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe, dusan berendezett saját gyártmányu cipőraktárát, ugyanott javítások is a legjutányosabb áron elfogadtatnak.

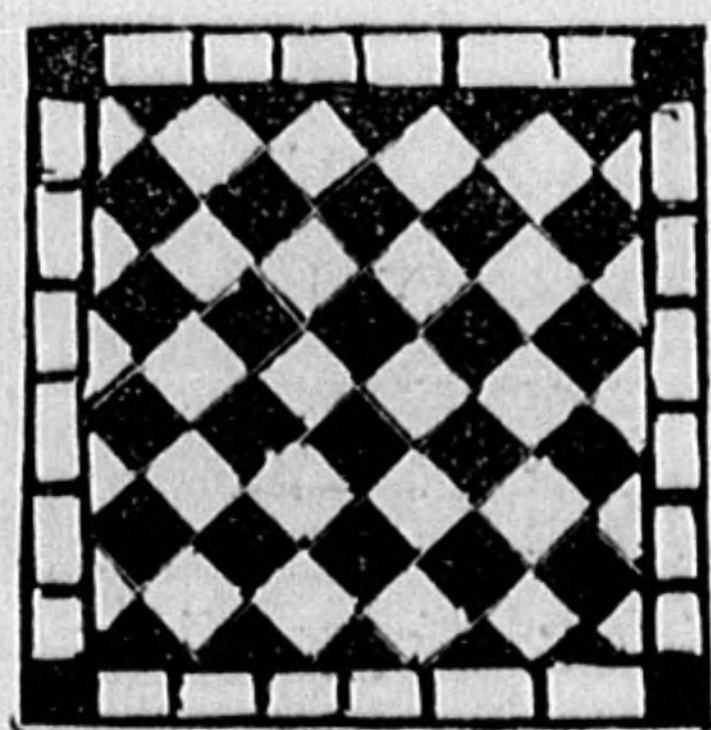
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

(Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.)

Van szerencsém ajánlani kitűnő jó és igen csinos, új szerkezetű czimbalmimat jutányos áron a n. é. közönségnek. E czimbalmok saját készítményeim. Elfogadok javításokat és kölesönczimbalmokat is szolgálók biztosíték mellett. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. Viszont elárúsítók megfelelő engedményben részesülnek.

Szerencsy István,
czimbalomkészítő.

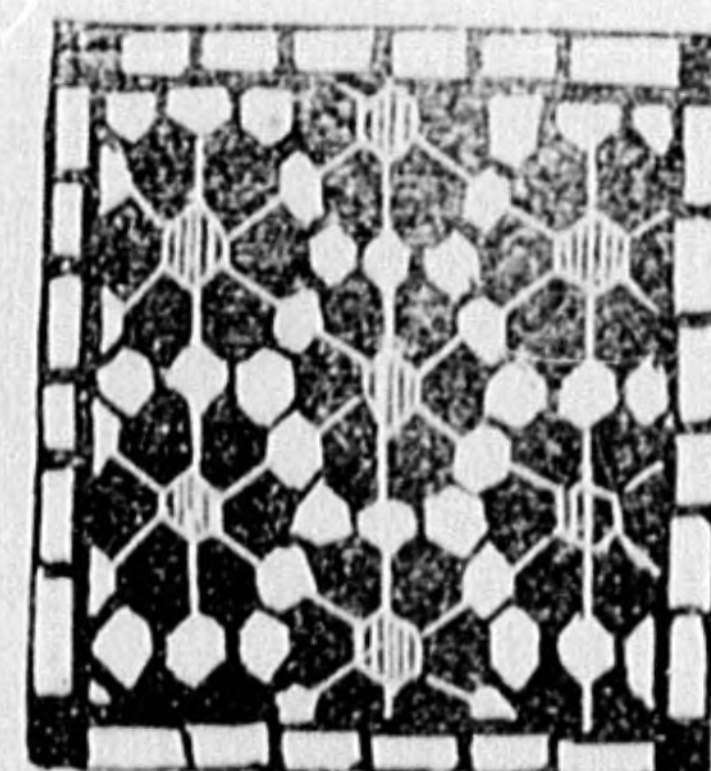
IX. Vendel-utca 22. Budapesten.

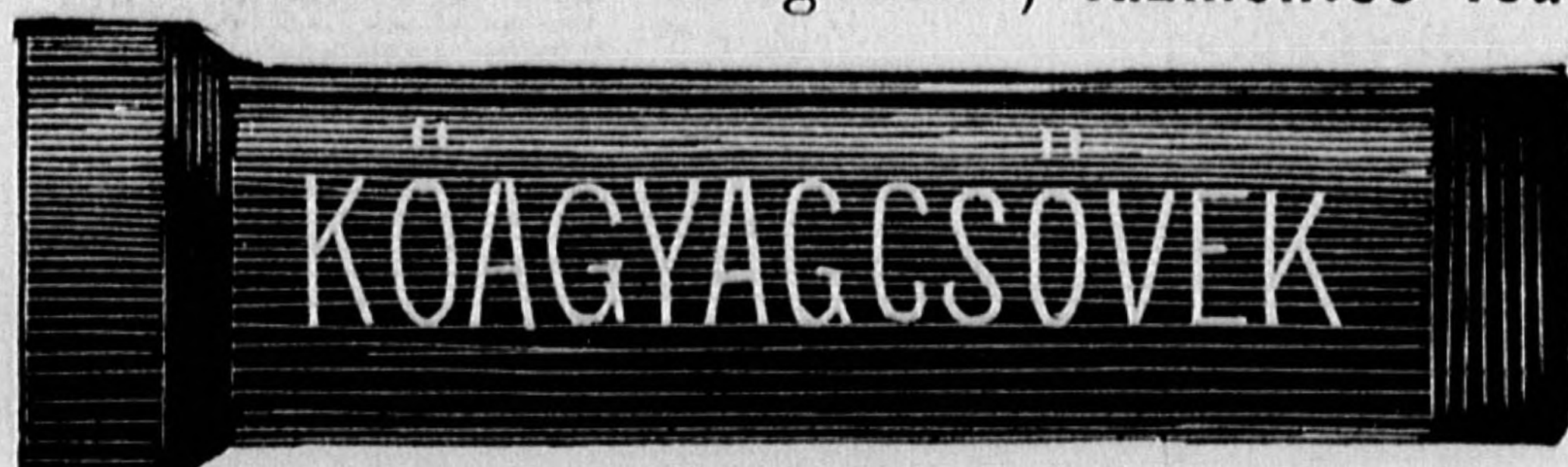
WALLA JÓZSEF

czementkő-öntőde és építési anyagok raktára

Budapest, VI. Gyár-utca 23. sz.

Ajánlkozik: **czement-** és **mozaiklapokk**ali kövezések, csatornázások, betonirozások, granit-terazzo fektetések előkészítésére; készítettnek czementből: szökőkutak, vízmedenczék, fürdőkádak, vizeldék stb. **Befedések köfedéppel a legolcsóbban.** Nagy raktárt tart: **czement-** és **mozaiklapokból**, kelheimi és mettlachi lapokból, terracotta szobrok és virágvázak, **tüzmentes fedőpép**, portland-czement és **vizálló mész**ből stb. továbbá

KÖAGYAGCSÖVEK

vizvezetékek, csatornázások, árnyékszékek

és gyárak részére.

Árjegyzékek kívánatra ingyen.

Bullanda Jakab

vállalkozó

kút- légszesz- és vízvezeték-berendezések
műhelye:**Budapest, VII. Rottenbiller-utca 8. sz.**

Vidéki megrendeléseket vagy berendezéseket elfogadok a legolcsóbb áron.

Zsigmondi Károly
kocsigyáros**Budapest, IV. ker. Múzeum-körút 21.**

a nemzeti Múzeummal átellenben.

BIRSCHENK KÁROLY

kárpitós és diszitó

király-utca 95. szám

ajánlja kiváló csinnal készített saját szerkezetű, olesó, rendkívül kényelmes és tartós divánjait, karszékeit és ottománjait.

Vidéken teljesítendő munkálatokat elfogad és legjutányosabban eszközöl.

Id. Müller J.

ürmös-kivonata

Kapható:

Budapest, IV. rostély-u. 5. sz.

tea és finom sütemény-sütődében

az «arany perecz»-nél

valamint az előkelőbb fűszerárusoknál.

Használati utasítás

a legjobb minőségű ürmös előállítására, mely minden időben elkészíthető és az egészségnek igen hasznos.

Miótan a legtöbb ürmöskészítők az édes anyagot musttal helyettesítik, tehát az ily ürmös élvezése fejfájást és más kellemetlen bajokat okoz, minden ürmös-barátnak és nagyobb vendéglők tulajdonosainak évek óta megjobbitott.

Ürmös kivonatomat

a legmelegebben ajánlhatom.

1 itcze vörös borra 4 lat törött cukor és az ürmös-essenciából 4 kávéskanállal, hölgyeknek 1 lat cukorral több vétetik.

Ezen keverék

a legjobb és legegészségesebb ürmöst adja.

A ki egyszer essenciából készült ürmöst élvezett, soha más ürmöst nem iszik.

Vendéglő tulajdonosok, kik ürmöst akarnak készíteni, 8 itcze borra egy palaczk essenciát és egy font törött cukort vegyenek bele, mely a legjobb ürmöst adja.

Essenciám évek hosszaiig eltehető.

NB. Gyomor-elgyengülés, rosztó étvágykor és görcsöknel, 1 vagy két kanállal ezen essenciából bevéve, a legjobb hatással van.

Legújabb időben ezen essenciával

a hideglelés ellen

kísérletek tétettek, és mint csodálatos jó gyógyszer bebizonyult.

Utazóknak kik olyan vidéken utaznak, hol rosztó bor vagy rosztó víz létezik, ezen essenciám elkerülhetlen szükséges.

Egy falusi iskolában se hiányozzék ezen essenciám midőn rendszeren a gyermekek betegségei romlott gyomortól erednek és 1 kávéskanállal ezen essenciából beadva a gyermekek segítve van.

Minden nagyobb gyári és egyéb műhelyeknek essenciám mint kellemes gyógyszert ajánlhatom.

Essenciám egy házban se hiányozzék, különösen falun, hol orvosi segély nem oly gyorsan található.

Egy palaczk ára használati utasítással együtt 50 kr.

Legkisebb küldemény 6 palaczk.

Egy 1 itczés palaczk ára 1 frt. 80 kr.

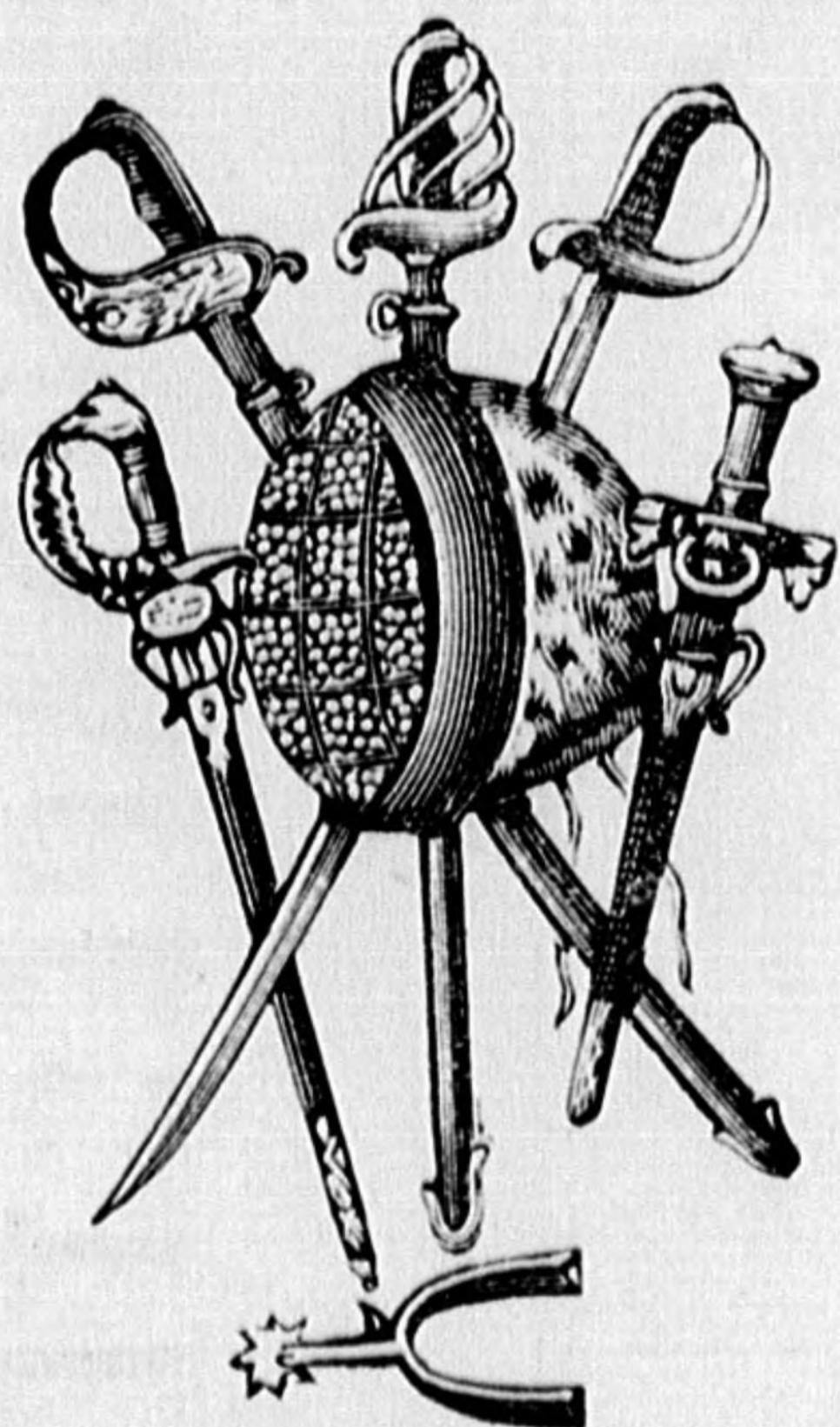
Egy 2 itczés palaczk ára 3 frt. 50 kr.

(Utánózás végett!)

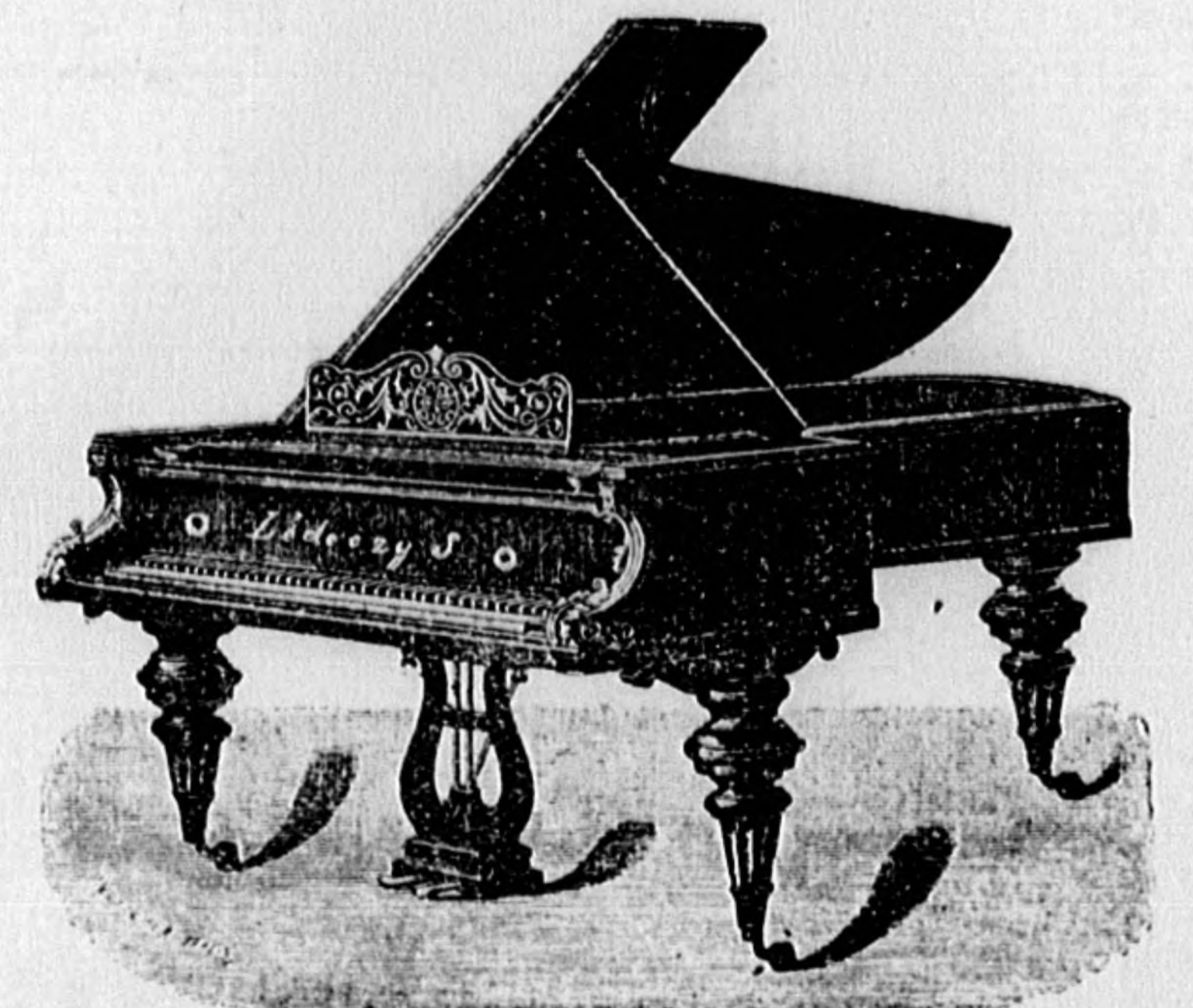
Csak azon essencia az én gyártmányom, hol a palaczkon nevem be van öntve.

Alapított
1864-ben**Pacholek György**kard- és vivószer gyáros
Budapest**Koronaherczeg(uri)-utca 10. sz.**

A cs. és m. kir. lovas- és gyalogezred, m. kir. honvédelmi tisztí egyenruházati bizottság, m. kir. honvédelmi Ludovica akademia és Budapest fővárosi rendőrségnek szállítója.

LÉDECZY SÁNDOR
zongoragyáros

hatvani-utca 8. szám

ajánlja a mai válogatott igényeknek megfelelő és dűsan felszerelt zongoráit a n. é. közönség becses figyelmébe. Külföldi és saját gyártmányu hanverseny-, ugyszintén rövid u. n. stuz zongorák a legjobb minőségben és jutányos áron kaphatók. Javitások és hangolások elfogadtatnak és vidéki megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan teljesítetnek.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

I. T ű z-, s z á l l i t m á n y- és j é g b i z t o s í t á s i ü z l e t.

KIADÁSOK. Huszonhetedik évi zárszámla 1884. január 1-től december 31-ig. BEVÉTELEK.

VAGYON. Mérleg-számla 1884. december 31-én.

TEHER.

1. Tűzbiztosítás.	ft	kr	ft	kr
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1502987	54		
Független maradt károk tartaléka	192149	31		
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	329641	82		
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költs. és adó	341370	02		
Benajánlatlan követelések leírása	16606	11		
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	1745350	48	4120405	28
II. Szállítmány-biztosítás				
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	45124	89		
Független maradt károk tartaléka	14312	79		
Szerzési költségek	13321	11		
A szállítmány-biztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	12223	27		
A következő évrnek díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával	18629	67	103611	73
III. Jégbiztosítás.				
Viszonbiztosítások és törlesztések	736975	36		
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	80638	42		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevételek levonása után	305395	86		
Behajthatlan követelések leírása	5542	73		
A társasági tartaléktörvények kamatja	1854552	47		
1884. évi nyeresemény	60078	09		
	821804	17		
	636045	164		

1883. évi nyeresemény-számla: maradvány	ft	kr	ft	kr
1408	50			
I. Tűzbiztosítás.				
Az 1883. évről áthozott készpénz díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1761242	12		
36314268 ft 14 kr. kööltött biztosítások után és a f. év. lej. díjrészesletekből befizetett díjak ft.	2484665	42		
levonva tör- leszt. díjak 243,394,69 viszontb. „ 532,289,40 lejár. viszontb. díj-részesletek 468,564,32 1244,248,41	145983	50	4391891	04
Az 1883. évben fennmaradt függőben volt károkért	19321	57		
II. Szállítmány-biztosítás.				
Az 1883. évről áthozott díjtartalék 23,075,541 ft 49 krnyi kööltött biztosítások utáni díjak	79389	32		
levonva törlesz- tett díjak 5,338,02 viszontbizt. díjak 63,092,15 68,450,17	31475	10	130385	99
Az 1883. évben fennmaradt tartalék függőben volt károkért	237611	80		
Beváltott szelvények után, valamint egyéb kamatok és bevételek	60744	17		
Társasági házak tiszta jövedelme	298355	97		
	696045	164		

II. É l e t b i z t o s í t á s i ü z l e t.

Mérleg-számla 1884. december 31-én

TEHER.

Ertekpapírok	ft	kr	ft	kr
8,869,249	ft 54	kr.		
Ungaris:				
1. 1,013,000 frnyi magy. földhitelintézeti 5/100-00s záloglevelek 100 frjtával	1013000			
2. 5,597,400 frnyi magyar földhitelintézeti 50/100-s záloglevelek 100 frjtával	5597400			
3. 1,148,000 frnyi magy. földhitelintézeti 4/200-00s értékű záloglevelek 93/100 frjtával	1071084			
4. 72,240 frnyi magyar földhitelintézeti 50/100-s értékű záloglevelek 120/100 frjtával	86904	72		
5. 223,900 frnyi pesti magy. kereskedelmi bank 60/100-s záloglevelei 100 frjtával	223900			
6. 373,100 frnyi osztrák-magyar bank 50/100-s záloglevelei 100 frjtával	373100			
7. 8,202 Lira olasz 30/100-s járadék és kamatai Magyar királyi állam pénztárjegyek	3860	82		
8. 1884-ben esed. kamat és elszám. pénzküldem. Magyar királyi állam pénztárjegyek	500000			
9. Jelzálog kölcsönök	161415	19		
10. Kötvény-kölcsönök	120157	52		
11. Viszontbizt. kötvény kölcsönök	1189044			
12. A központ tartozása folyó számlán	19126	76		
13. Vezet- és fötgyrnökségek s mások tartozásai	332898	78		
	313517	41		
	11005439	20		

Díjtartalék	ft	kr	ft	kr
10,396,018-55				
levonva viszontbizt. díjtartalék	213,972-14		1018204	41
2. Biztosítási alap	210754	03		
3. Kiházasítási tőkék nyeresége	266075	07		
4. Független levő károk tartaléka	150782	98		
5. Díjleszállításokra vonatkozó nyeresemények tartaléka	2280	12		
6. Előre fizetett díjak az 1885—1889. évre	2064	67		
7. Fel nem vett nyeresemények 1883. évről	526	07		
8. Viszontbiztosító intézetek és mások követelése	21565	40		
9. 1884. évi nyeresemény	168614	41		
	11005439	20		

TIRESZTETT KÖVÉNYEK DÍJA
 VISSZAVÁLTOTT KÖVÉNYEKÉRT
 HALÁLESÉK UTÁN MEGÉRTETT ÖSSZEGET LEJÁRT KIHÁZASÍTÁSI TÖKÉKÉRT
 KIHÁZASÍTÁSI BIZTOSÍTÁSOKNÁL HALÁLESÉK KÖVETKEZTEBEN DÍJVISSZATÉRÍTÉS FÜGGŐBEN LEVŐ KÁROK TARTALÉKA
 ÉVJÁRADÉKOKÉRT
 VISZONTBIZTOSÍTÁSI DÍJAK
 BÉLYEGEKÉRT
 POSTADÍJAK, NYOMTATVANYOK, IRODAI BÉR, UTI- ÉS EGYÉB KÖLSÉGEK
 TISZTI FIZETÉSEK
 JÓV. ADÓÉRT ÉS ÉVI NYEREMÉNY UTÁN ORVOSI DIJAKÉRT
 SZERZÉSI ÉS DÍJBENAJÁSI KÖLSÉGEK
 BEHAJTHATLAN KÖVETELÉSEK LEÍRÁSA
 DÍJTARTALÉK EZ ÉV VÉGÉN
 1883. évi nyeresemény

Budapest, 1884. december 31-én.
Pecz Vilmos,
 életbiztosítási osztályfőnök.
 Budapest, 1885. márczius hó 4-én.
Fuchs Rudolf,
 igazgató-helyettesek: **Ornody Vilmos,** igazgató,
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készítették és azok egyes tételeit a fö- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.
Rudnyánszky Ferencz,
 A felügyelő bizottság.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:
Hajós József,
 igazgató-helyettesek: **Ornody Vilmos,** igazgató,
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készítették és azok egyes tételeit a fö- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.
Tornyai Schosberger Zsigmond,
 A felügyelő bizottság.

Lévay Henrik,
 igazgató-helyettesek: **Ornody Vilmos,** igazgató,
 A fenti zárszámlákat és mérlegeket megvizsgálván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készítették és azok egyes tételeit a fö- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.
Sztányi Izidor,
 A felügyelő bizottság.